ROK XXXIII. NUMER 5.

# DZIENNIK URZĘDOWY

## KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 10 maja 1929

TREŚĆ:

1.

## Powszechna Wystawa Krajowa.

Kwatery dla nauczycielstwa.

**Odezwa Kuratorjum O. S. Poznańskiego z dnia 22 marca 1929 r. Nr. O—5724/29.**

L. O—612/29. Szybko zbliża się czas Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Przemówią z niej siły twórcze młodego Państwa. Ze wszystkich stron Rzeczypospolitej Polskiej popłyną fale ludzi do Poznania, by obejrzeć tu plony wysiłków narodu polskiego za pierwsze dziesięć lat niezawisłego istnienia, zaczerpnąć otuchy i wiary w naszą zdolność do samodzielnego życia i nabrać sił do wytężonej pracy dla szczęścia Ojczyzny. W tej fali ludzkiej nie braknie polskiego nauczyciela. Już ze wszystkich stron naszego kraju nadchodzą liczne zgłoszenia i zapytania od nauczycielstwa.

Zarządy organizacyj nauczycielskich, a mianowicie: Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych w zrozumieniu doniosłości Powszechnej Wystawy Krajowej dla nauczycielstwa postanowiły stworzyć warunki, umożliwiające zwiedzenie P. W. K. wszystkim koleżankom, kolegom oraz członkom ich rodzin przez zabezpieczenie im wygodnych i tanich kwater podczas pobytu w Poznaniu. W tym celu każda z wymienionych organizacyj zakupiła odpowiednią ilość łóżek całkowicie wyposażonych, a mianowicie: Z. P. N. S. P. — 400 łóżek, Stow. Chrz.-Narod. N. S. P. — 200 łóżek, T. N. S. W. — 80 łóżek.

Opłata dzienna wynosić będzie od łóżka z 2 prześcieradłami, 1 kocem, 1 jaśkiem — prawdopodobnie 3 zł.

Na pomieszczenie dla nich wyznaczone zostały dwa wielkie sąsiadujące ze sobą gmachy szkolne.

Owiane najlepszą wolą służenia dobrej sprawie rzeczone organizacje w porozumieniu z Kuratorjum nawiązały kontakt i doprowadziły do wytworzenia pomiędzy sobą współporozumienia w sprawie kwater na czas trwania P. W. K. Współdziałanie polegać będzie na wzajemnem odstępowaniu sobie wolnych miejsc i wspólnym regulaminie, obowiązującym na kwaterach.

Wszyscy nauczyciele, zamierzający zwiedzić P. W. K., zechcą zgłaszać się do biur kwaterunkowych wymienionych organizacyj pod adresami: Z. P. N. S. P., Poznań, ul. Słowackiego 58/60, Sekretarjat Stow. Chrz.-Nar. N. S. P., Poznań — ul. Działyńskich 4. T. N. S. W. Zarząd Okręgowy Poznań — Sienkiewicza 7, podając imię, nazwisko, przynależność organizacyjną (Koło, Ognisko), dokładny adres, dzień przyjazdu, ilość dni pobytu Ze względu na wpływające już zgłoszenia zaleca się jak najwcześniejsze zarezerwowanie sobie miejsca.

Do pisemnego zgłoszenia według powyżej podanego wzoru na 10 przynajmniej dni przed przyjazdem dołączyć należy połowę całkowitej opłaty. Przyjazd na powyżej wymienione kwatery bez uprzedniego zgłoszenia i przyjęcia nie uprawnia do otrzymania pomieszczenia.

Za Kuratora O. S. Poznańskiego: *K. Węgiel.*

## 2.

## Podania organizacyj społecznych i samorządowych o zapomogi na prowadzenie akcji społeczno-wychowawczej i kulturalno-oświatowej.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 grudnia 1928 r. Nr. I—18367/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 13).*

Organizacje społeczne i samorządowe, zgłaszające się do Ministerstwa W. R. i O. P. o zapomogę na prace społeczno-wychowawcze i kulturalno-oświatowe, winny w podaniach wyraźnie precyzować, na jakie prace i w jakiej wysokości pragną otrzymać zapomogę, nadto do podań swych winny dołączyć sprawozdanie merytoryczne i finansowe za ubiegły okres sprawozdawczy, oraz preliminarz budżetowy na następny, względnie bieżący okres[1]).

W preliminarzu uwidocznić należy dochody własne, przypuszczalne zapomogi (samorządów, innych Ministerstw i t. p.), oraz wysokość zapomogi Ministerstwa W. R. i O. P., o jaką organizacja zabiega. Do preliminarza dochodów i wydatków dołączyć należy kalkulacje poszczególnych imprez oświatowych (normy wynagrodzenia nauczycieli, prelegentów, normy diet, kosztów przejazdu, opłat lokali, opłaty uczniów, prenumeratorów, kosztorysy urządzeń, budowli i t. p. Instytucje społeczne (n. p. zawodowe, spółdzielcze i t. p.), oraz samorządowe, które prowadzą wydziały oświatowe, do podań winny dołączyć jedynie sprawozdania i preliminarze wydziałów oświatowych.

Organizacje społeczne o charakterze lokalnym, lub oddziały miejscowe względnie powiatowe organizacyj centralnych, samorządy powiatowe lub miejskie składają podania do Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem właściwych inspektoratów szkolnych.

Organizacje centralne, działające wyłącznie lub głównie na terenie jednego kuratorjum, lub oddziały wojewódzkie organizacyj centralnych i samorządy miast wydzielonych składają podania do Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem właściwego kuratorjum, względnie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Organizacje centralne, działające na terenie całej Rzeczypospolitej składają podania bezpośrednio do Ministerstwa W. R. i O. P.

Podania należy kierować do Ministerstwa W. R. i O. P. drogą służbową, bacząc by posiadały wszystkie omówione wyżej załączniki, przyczem miejscowe władze szkolne (inspektoraty, kuratorja, względnie Śląski Urząd Wojewódzki) dołączać winny do podań możliwie wyczerpująco uzasadnione opinje i wnioski, oparte na znajomości danej organizacji, oraz wypowiedzieć się o wartości fachowej, społecznej i państwowo-twórczej podejmowanych prac, do rozwoju których przyczynić się ma zapomoga państwowa.

Podania organizacyj, nie stosujących się do niniejszego zarządzenia, które wpływać będą do Ministerstwa W. R. i O. P. po dniu 1 lipca 1929 r., nie będą rozpatrywane i pozostaną bez odpowiedzi.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *St. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1925 r., str. 337 „Udzielanie zapomóg instytucjom".

### 3.

### Sprzątanie sal szkolnych.

*Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. I. W. F. — 1180/29.*

Wyjaśniając zarządzenie z dnia 10 marca 1928 r. Nr. O. H. Fiz. 25/28 [1]) w sprawie sprzątania sal szkolnych, Ministerstwo oznajmia, że w pracowniach slöjdowych uczniowie, którzy pracują kolejno grupami, winni przed opuszczeniem sali doprowadzać ją do porządku. Gruntownego zamiatania po lekcjach dokonywują woźni.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

*Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 6 marca 1929 r. Nr. O.—384/29.*

Dyrekcjom państwowych i prywatnych gimnazjów, seminarjów i kursów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz radom szkolnym powiatowym (miejskiej we Lwowie) do wiadomości i zastosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

### 4.

### Zmiany obuwia w szkołach.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 marca 1929 r. Nr. I. W. F. 1678/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 47).*

Spostrzeżenia lekarzy szkolnych wykazały, że do najczęstszych schorzeń dziatwy i młodzieży w wieku szkolnym, które w sumie powodują największą liczbę opuszczeń dni szkolnych, należą tak zwane przeziębienia. A jako przyczynę różnych zapaleń gardzieli (angin), katarów dróg oddechowych, katarów uszu z wtórnem osłabieniem słuchu, różnych cierpień reumatycznych, powikłanych niekiedy nawet schorzeniami serca, lekarze szkolni uważają parogodzinny pobyt dziatwy w szkole w zamokłem od śniegu lub deszczu obuwiu, z wilgotnemi, zziębniętemi stopami.

Dodatkowo lekarze szkolni i nauczyciele zaznaczają, że podobny stan stóp wpływa ujemnie na krążenie krwi w organizmie dziecka, na jego zdolność do skupiania uwagi, i zmniejsza wydajność jego pracy umysłowej.

Poza tem badania bakterjologiczne wykazały, że powietrze w tych szkołach, w których dziatwa szkolna zmienia obuwie i nosi pantofle, jest o wiele czyściejsze, gdyż nie wnosi ona na obuwiu do izb szkolnych ulicznego brudu i kurzu z różnemi zarazkami.

Zauważono również, że dziatwa, która zmienia w szkole obuwie chętnie czyni to samo u siebie w domu, przez co przyczynia się do propagandy tego higjenicznego zwyczaju wśród swoich domowników.

Mając to wszystko na uwadze, w trosce o zdrowie dziatwy i młodzieży szkolnej, Ministerstwo zaleca, by gdzie tylko warunki na to pozwalają, a więc przedewszystkiem tam, gdzie można znaleźć pomieszczenie na przechowanie obuwia i gdzie miejsca ustępowe znajdują się w samym budynku szkolnym, dziatwa i młodzież szkolna w okresie od dnia 1 listopada do dnia 1 kwietnia po przyjściu do szkoły zdejmowała obuwie i wkładała pantofle, choćby najskromniejsze, sposobem domowym lub na lekcji robót ręcznych z resztek materjałów sporządzone.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 182.

Pantofle należy co pewien czas wietrzyć i trzepać.

W dostarczaniu niezamożnej dziatwie pantofli mogłyby przyjść z pomocą opieki i dozory szkolne.

Uregulowanie w szczegółach zaleceń okólnika Ministerstwo pozostawia administracji szkolnej.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

**5.**

## Stopień ze sprawowania się na świadectwach szkolnych.

*Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 lutego 1929 r. Nr. II—3760/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 45).*

Ze względu na podniesione w tej sprawie wątpliwości oraz różnorodne w praktyce rozumienia stopnia ze sprawowania się wyjaśniam, że ocena za sprawowanie się winna być rozumiana możliwie najściślej, t. j. jako ocena za ogólne zachowanie się ucznia w szkole i poza szkołą. Nie należy więc dołączać do tej oceny spostrzeżeń z t. zw.: pilności, uwagi i porządku ucznia; spostrzeżenia co do tych trzech dziedzin, występujące dawniej na świadectwach w osobnych rubrykach, nie istniejących dzisiaj, mogą obecnie w uzasadnionych wypadkach łączyć się ze stopniem z właściwego przedmiotu.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

**6.**

## Poprawki na świadectwach dojrzałości.

*Rozporządzenie Ministerstwa WR. i OP. z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. II.—18546/28*

L. II—395/29. W związku ze zwracaniem się do Ministerstwa byłych uczniów szkół w sprawie sprostowania w świadectwach dojrzałości pewnych danych osobowych (pisownia nazwiska i imienia, inne imię, data urodzenia i tp.) zarządzam, aby poprawki na świadectwach uskuteczniały dyrekcje szkół względnie te władze szkolne, które świadectwa wydały. Jeżeli szkoła, która świadectwo wydała, już nie istnieje, poprawki w świadectwie dokonywa ta władza szkolna, która przechowuje archiwum szkolne.

Dokonanie takiej poprawki formalnie przedstawiać się będzie w ten sposób: na odwrotnej stronie (ewentualnie trzeciej lub czwartej) świadectwa władza szkolna umieszcza adnotację

„Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . . (względnie Dyrekcja Gimnazjum) . . . . . (pełna nazwa szkoły), opierając się na podstawie . . . . . . . . . . . . (wymienić dokładnie dokumenty, na podstawie których dokonywa się poprawki) poprawia w niniejszem świadectwie . . . . . (np. pisownię nazwiska, zmianę imienia, datę urodzenia).
z „. . . . .“ na „. . . . .“.

Podpisuje dyrektor szkoły ewentualnie aprobujący urzędnik w kuratorjum.

Data i pieczęć okrągła.

Dokonywanie poprawki należy uwidocznić w księgach szkolnych (protokołach) dotyczących ucznia.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

7.

**Ulgi kolejowe dla uczniów.**

*Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 27 marca 1929 r. Nr. III A—2469/29.*

Nr. O—657/29. Przesyłam dodatkowy wykaz szkół, których uczniom przysługują ulgi taryfowe na kolejach państwowych w roku szkolnym 1928/29 [1]).

Naczelnik Wydziału: *T. Dobija-Dziubczyński.*

D o d a t k o w y   w y k a z.

Chodorów. Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska.
Lwów. Szkoła Zawodowa Żeńska Zgrom. S. S. Bazyljanek.
Lwów. Liceum Handlowe T. S. H.
Rozwadów. 3-kl. Szkoła Koeduk. Tow. Szk. Zawod.

8.

**Ustawa z dnia 23 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 234, w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 46 z 1924 r.).**

**Art. 1.** W ustępie 1 art. 7 na końcu zdania pierwszego skreśla się wyrazy: „i na emeryturze".

**Art. 2.** Art. 25 skreśla się.

**Art. 3.** W punkcie b) art. 38 dodaje się następujące słowa: „oraz czas urlopu bez uposażenia, udzielonego nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie prywatnem lub w instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej; nauczyciel ten winien za czas tego urlopu opłacić wkładki emerytalne, przewidziane w art. 7 niniejszej ustawy".

**Art. 4.** Wykonanie ustawy niniejszej porusza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu, oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

**Art. 5.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1929 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.* Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel.* Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Grodyński.*

9.

**Prawo do emerytury funkcjonarjuszy b. państw zaborczych nieprzyjętych dla braku etatu.**

**Interpretacja art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.**

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16 października 1928 r. Nr. O. Prez. 6449/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 200).*

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 9 października 1928 r. Nr. D. I. 16097/5/27 podało następującą wykładnię przepisu art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 1924, poz. 46):

---

[1]) Patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1929 r., str. 137.

Przy interpretacji art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 1924, poz. 46) nasuwają się wątpliwości, jak należy rozumieć zawarte w tym artykule wyrażenia: „nieprzyjęci do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu". Z tego powodu Ministerstwo Skarbu uważa za wskazane wyjaśnić, co następuje:

I. Funkcjonarjusze b. państw zaborczych, ubiegający się o emeryturę na zasadzie cytowanego art. 95, winni zgłaszać się do służby w Państwie Polskiem w tym urzędzie, w którym za czasów zaborczych pracowali, względnie w urzędzie co do charakteru tamtemu odpowiadającym, a więc: urzędnik administracyjny — do instytucji administracyjnej, urzędnik skarbowy — do instytucji skarbowej i t. p., przyczem o ile chodzi o b. funkcjonarjuszów urzędów, które w b. państwie zaborczem były państwowemi a w Państwie Polskiem zostały przekształcone na urzędy samorządowe, np. magistraty, szpitale i t. p., — to w tych wypadkach zgłoszenie się do służby w urzędzie samorządowym i nieprzyjęcie do niej dla braku etatu należy uważać jako zadośćuczynienie wymaganiu art. 95 obok innych warunków tam wymienionych.

II. Ponieważ art. 95 obowiązuje od dnia 1 października 1923 r. na przyszłość, przeto stwierdzenie ze strony odnośnego urzędu o nieprzyjęciu danego funkcjonarjusza b. państwa zaborczego do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu może być uwzględnione, choćby funkcjonarjusz zgłosił się do tej służby już po dniu 1 października 1923 r. (ustawa emerytalna nie ustanowiła terminu prekluzyjnego).

III. Prawo do emerytury na zasadzie cytowanego art. 95 przysługuje i tym b. funkcjonarjuszom b. państw zaborczych, którzy wstąpili do służby w Państwie Polskiem w charakterze niestałych funkcjonarjuszów i następnie bez własnej winy (redukcja, choroba, niezdolność do służby i t. p.) zostają z niej zwolnieni bez praw emerytalnych z tytułu tej służby.

W każdym przypadku oczywiście prawo do zrealizowania nabytych w b. państwach zaborczych praw emerytalnych przysługuje wyżej wymienionej kategorji funkcjonarjuszów dopiero po nastaniu warunków określonych w art. 28 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

## 10.

## Zaliczanie służby wojskowej do wysługi emerytalnej.

*Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 września 1928 r. Nr. O. Prez. 5492/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11 z 1928 r., poz. 185).*

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 23 sierpnia 1928 r. Nr. D. I. — 10384/5/28, wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych, przesłało następujące wyjaśnienie:

W związku z punktem 2) ustępu D) okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 13 stycznia 1928 r. L. D. I. 21210/5/27 *) w sprawie sposobu zaliczania służby wojskowej do wysługi emerytalnej oznajmia się dodatkowo w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych, że w myśl przepisów

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 170.

byłych państw zaborczych, obowiązkowa służba wojskowa w odnośnych armjach trwała:

a) w b. armji austro-węgierskiej:

1) w wojsku wspólnem (Gemeinsames Heer) we wszystkich rodzajach broni 3 lata, 2) w obronie krajowej (Landwehr) we wszystkich rodzajach broni 2 lata, zaś w wypadku uzyskania stopnia podoficerskiego — 3 lata, 3) w marynarce wojennej 4 lata.

Posiadający średnie wykształcenie w zakresie 8-u klas gimnazjum lub zakładu naukowego równorzędnego odbywali jednoroczną służbę wojskową z wyjątkiem marynarki wojennej, gdzie służba dla tej kategorji osób trwała 2 lata.

Wcieleni do zapasowej rezerwy (Ersatzreserve) odbywali jedynie wyszkolenie wojskowe, które trwało w wojsku wspólnem 8 tygodni, zaś w obronie krajowej — 10 tygodni;

b) w armji niemieckiej:

1) w kawalerji i konnej artylerji (reitende Feldartillerie) — 3 lata, 2) w taborach w zasadzie 1 rok, 3) w marynarce wojennej 3 lata, 4) w innych rodzajach broni 2 lata.

Posiadający wykształcenie w zakresie 6 klas szkoły średniej lub zakładu naukowego równorzędnego, jakoteż nauczyciele szkół ludowych i kandydaci na nauczycieli szkół ludowych odbywali jednoroczną służbę wojskową;

c) w b. armji rosyjskiej:

1) w piechocie i artylerji — oprócz konnej — 3 lata, 2) we wszystkich innych rodzajach broni wojsk lądowych — 4 lata, 3) w marynarce wojennej — 5 lat.

Posiadający wykształcenie w zakresie 4-ch lub 6-u klas szkoły średniej lub równorzędnego zakładu naukowego odbywali 3-letnią obowiązkową służbę wojskową we wszystkich rodzajach broni.

Posiadający zaś wykształcenie 6-u klas szkoły średniej względnie równorzędnego zakładu naukowego lub 2-ch klas seminarjum duchownego, którzy w ciągu służby zdali egzamin na stopień chorążego lub podporucznika, odbywali 2-letnią obowiązkową służbę wojskową.

Wolontarjusze („wolnoopriedielajuszczijesia“), posiadający wykształcenie w zakresie co najmniej 4-ch klas szkoły średniej i równorzędnej odbywali 2-letnią obowiązkową służbę wojskową we wszystkich rodzajach broni. Wolontarjuszom, posiadającym co najmniej 6 klas szkoły średniej i równorzędnej lub 2 klasy seminarjum duchownego, którzy zdali egzamin na stopień chorążego lub podporucznika, skracano czas obowiązkowej służby do 1-go roku i 6-u miesięcy. Przywilej ten odnosił się jednak tylko do wojsk lądowych.

Czas trwania obowiązkowej służby w poszczególnych rodzajach broni Wojska Polskiego określa ustawa z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458 z r. 1928).

Powyższe wyjaśnienie podaję do wiadomości z tem, że okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 13 stycznia 1928 r. Nr. D. I. 21210//27, ogłoszony został w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. 2 (195), poz. 36.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *St. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

## 11.

## Dodatek na mieszkanie [1]).

Tabela kwot pełnego dodatku na mieszkanie przysługującego od dnia 1 stycznia 1929 r.

| GRUPA UPOSAŻENIA | WARSZAWA | MIEJSCOWOŚCI b. zabór austrjacki mające mieszkańców | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | więcej niż 80.000 klasa I | więcej niż 40.000 klasa II | więcej niż 10.000 klasa III | mniej niż 10.000 klasa IV |
| I i II utrzymujący rodzinę — III i IV utrzymujący rodzinę, sędziowie D i C | 242.86 | 192.35 | 156.54 | 139.07 | 121.13 |
| utrzymujący rodzinę V i sędziowie B | 168.58 | 128.86 | 103.64 | 91.17 | 78.17 |
| samotni III, IV i V, sędziowie D, C, B, utrzymujący rodzinę VI i VII i sędziowie A | 96.68 | 72.98 | 59.68 | 52.26 | 45.26 |
| samotni VI i VII i sędziowie A, utrzymujący rodzinę VIII—XII | 60.00 | 45.19 | 41.03 | 34.51 | 29.93 |
| utrzymujący rodzinę od XIII—XVI | 38.00 | 31.48 | 27.74 | 24.74 | 22.74 |
| samotni od VIII—XVI | 26.00 | 20.74 | 18.74 | 16.74 | 15.74 |

[1]) L. O—2845/28. Rozp. Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. II. 3954/I. (Min. W. R. i O. P. z dnia 29 grudnia 1928 r. Nr. O. R. 15233/28).

Dodatek na mieszkanie za luty i marzec r. b.

*Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 24 stycznia 1929 r. Nr. I R—907/29.*

Nr. O—195/29. Zawiadamiam, że na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 17 b. m., upoważniającej Ministra Skarbu do zarządzenia zaliczkowej wypłaty za luty i marzec 1929 dodatku na mieszkanie oraz zasiłków miesięcznych, określonych w art. 1 i 2 projektu ustawy o dodatku na mieszkanie, podanego do wiadomości okólnikiem z dnia 29 grudnia 1928 N. O. R. 15233/28, Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. III. 176/1 z dnia 18 stycznia r. b. zarządziło wypłatę powyższych należności za miesiąc luty w wysokości ustalonej w wyżej wymienionym okólniku na miesiąc styczeń r. b.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

---

Projekt ustawy z dnia ...... o dodatku mieszkaniowym.

*(Okól. Min. W. R. i O. P. z d. 29 grudnia 1928 r. Nr. O. R. 15233/28).*

*Art. 1.* Upoważnia się Radę Ministrów do podwyższenia od dnia 1 stycznia 1929 stawek dodatku na mieszkanie, ustalonych art. 1 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) w tym stosunku w jakim wzrosło komorne w domach podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) w czasie od 1 grudnia 1925 do 1 stycznia 1929.

*Art. 2.* Upoważnia się Radę Ministrów do przyznania:

a) nieetatowym pracownikom kolejowym, stałym, dziennie płatnym, objętym artykułami 102, 103 i 116 ustawy z dnia 9 października 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924);

b) pracownikom dziennie płatnym, pobierającym wynagrodzenie według grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych;

c) emerytom uprawnionym do pobierania zaopatrzenia emerytalnego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551), — miesięcznych zasiłków w wysokości 5% ich miesięcznego wynagrodzenia.

Za podstawę obliczenia tego zasiłku przyjmuje się dla pracowników, wymienionych w punktach a) i b) normalne uposażenie (wynagrodzenie) miesięczne, określone w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 stycznia 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 41), zaś dla osób wymienionych w punkcie c), miesięczne zaopatrzenie emerytalne.

*Art. 3.* Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz wszystkim innym Ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

*Art. 4.* Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1929 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia ....... w sprawie dodatku mieszkaniowego.

Na podstawie art. art. 1 i 2 ustawy z dnia ........... w sprawie dodatku na mieszkanie, zarządza się co następuje:

*§ 1.* Prawo do dodatku na mieszkanie przysługuje:

a) funkcjonarjuszom państwowym w rozumieniu artykułu 1 ustawy z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wojskowym zawodowym i oficerom rezerwy zatrzymanym czasowo w służbie czynnej, sędziom i prokuratorom, oraz praktykantom i aplikantom;

b) emerytom cywilnym i wojskowym.

§ 2. Do dodatku na mieszkanie dla osób wymienionych w § 1 mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. art. 11, 12 i 13 powołanej ustawy z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

§ 3. Wysokość dodatku na mieszkanie zależna jest od grupy uposażenia, miejscowości, w której odnośna osoba ma siedzibę urzędową oraz stosunków rodzinnych w rozumieniu art. 4 powołanej ustawy z dnia 9 października 1923, względnie art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Dodatek na mieszkanie przysługuje praktykantom według tej grupy uposażenia, według której pobierają wygnagrodzenie względnie uposażenie.

§ 4. Szczegółowe zaliczanie miejscowości w Państwie do czterech klas dodatku na mieszkanie zawiera wykaz miejscowości, stanowiący załącznik do niniejszego paragrafu.

§ 5. Kwoty należące się tytułem dodatku na mieszkanie poczynając od 1 stycznia 1929, zawiera tabela, stanowiąca załącznik do niniejszego paragrafu [1]).

§ 6. Emerytom przysługuje dodatek na mieszkanie w takim stosunku procentowym, w jakim pozostaje ich uposażenie emerytalne do uposażenia pobieranego ostatnio w służbie czynnej, przyczem stawki dodatku, ustanowionego dla Warszawy, nie mają zastosowania do osób wymienionych w niniejszym artykule.

§ 7. Prawo do miesięcznych zasiłków w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia przysługuje:

a) nieetatowym pracownikom kolejowym, stałym, dziennie płatnym, objętym artykułami 102, 103 i 116 ustawy z dnia 9 października 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924),

b) pracownikom dziennie płatnym, pobierającym wynagrodzenie według grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych,

c) emerytom uprawnionym do pobierania zaopatrzenia emerytalnego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1926 (Dz U. R. P. Nr. 94, poz. 551).

Za podstawę obliczenia tego zasiłku przyjmuje się dla pracowników, wymienionych w punktach a) i b) normalne uposażenie (wynagrodzenie) miesięczne, określone w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 stycznia 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 41), zaś dla osób wymienionych w punkcie c), miesięczne zaopatrzenie emerytalne.

§ 8. Sposób wypłaty zasiłków miesięcznych osobom wymienionym w § 7 określi Minister Komunikacji względnie Minister Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1929 r.

---

[1]) Patrz str. 205.

## 12.

### Dodatki miesięczne i dodatki na mieszkanie. Podatek dochodowy.

*Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 3 kwietnia 1929 r. Nr. I. R. 4090/29.*

Nr. O—680/29. Wobec uchwalenia art. 4 ustawy skarbowej na okres budżetowy 1929/30 [1]) Ministerstwo w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (okólnik L. D. III. 671/1 z dnia 22 marca r. b.) oznajmia, że do określonych w art. 4 powyższej ustawy dodatków miesięcznych winny być stosowane odpowiednio postanowienia okólników Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1928 r. Nr. O. R. 8664/28 oraz z dnia 8 września 1928 r. Nr. O. R. 10632/28 [2]) z następującemi wyjątkami:

1) W okresie budżetowym 1929/30 wymienione dodatki będą przysługiwały tylko tym pracownikom kontraktowym w służbie państwowej, pobierającym wynagrodzenie ryczałtowe, nieprzekraczające kwoty 1.000 zł, którym przysługiwały one na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1928 (okólnik Ministerstwa z dnia 26 listopada 1928 Nr. O. R. 13863/28 [3]).

2) Umieszczone w ustępie szóstym okólnika Ministerstwa z dnia 9 lipca 1928 r. Nr. O. R. 8664/28 zastrzeżenie, że „w razie zajmowania przez jedną osobę kilku stanowisk... należy wypłacać dodatek z tytułu jednego stanowiska“, nie obowiązuje w okresie budżetowym 1929/30.

Co się tyczy podatku dochodowego od wymienionych 15%-wych dodatków miesięcznych, to dodatki te należy, poczynając od 1 maja r. b. traktować jako wypłatę perjodyczną i celem obliczenia podatku dochodowego z działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym, włączać je do ogólnej sumy uposażenia.

O ile chodzi o dodatek na mieszkanie oraz zasiłki miesięczne, określone w art. 1 i 2 projektu ustawy o dodatku na mieszkanie, Ministerstwo Skarbu oznajmiło na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929, że dodatek ten za miesiące kwiecień i maj należy wypłacać w wysokości i na zasadach określonych w okólniku Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. III. 3954/1. (Nr. O. R. 15233/28 z dnia 29 grudnia 1928) [4]). Jednakże, co się tyczy podatku dochodowego od tegoż dodatku na mieszkanie, to Ministerstwo Skarbu uchyla postanowienia okólnika z dnia 11 sierpnia 1924 r. Nr. 6798/F/24 [5]), w myśl którego dodatek na mieszkanie nie podlegał włą-

---

[1]) *Art. 4 p. 1, ustawy skarbowej z dnia 25 marca 1929 r. (Dz. U. R. N. Nr. 20, poz. 183) na okres od 1 kwietnia 1929 do 31 marca 1930 r.*

Z nadwyżki budżetowej, ustalonej w art. 3, przeznacza się: kwotę 130.000.000 zł na wypłatę w roku budżetowym 1929/30 funkcjonarjuszom państwowym, sędziom i prokuratorom, jak również osobom, otrzymującym zaopatrzenie emerytalne, wdowie lub sieroce, dodatków miesięcznych do uposażenia, względnie zaopatrzenia, w wysokości, określonej w ustępie 1 art. 5 ustawy skarbowej z dnia 22 czerwca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 367—370.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r,. str. 541.

[4]) Patrz str. 205.

[5]) Tym okólnikiem podało Ministerstwo zarządzenia, dotyczące wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 673 w sprawie dodatku na mieszkanie (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 186).

czeniu do podstawy wymiaru podatku dochodowego, potrącanego w myś dz. II. ustawy o państwowym podatku dochodowym. Poczynając zatem od 1 maja r. b. należy od wymienionego dodatku na mieszkanie potrącać podatek dochodowy.

Powyższe zarządzenia podaję do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

## 13.

## Zaliczki na uposażenie.

*Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 17 grudnia 1928 r. L. OR—14594/28.*

Nr. I—6994/29. Uzupełniając okólnik z dnia 11 maja 1928 r. w sprawie zaliczek na uposażenie, Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr. 19329 z dnia 7 grudnia 1928 r. zarządził w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, co następuje:

Bezprocentowe zaliczki na uposażenie mogą być udzielane osobom uprawnionym do ich otrzymania w myśl ustępu pierwszego punktu I powyższego okólnika także wtedy, jeżeli osoby te pozostają na bezpłatnym urlopie udzielonym dla uzupełnienia studjów. W tym wypadku potrącanie rat udzielonej zaliczki z uposażenia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

Zaliczka na koszty budowy własnego mieszkania może być przyznana do wysokości nieprzekraczającej sześcio-miesięcznego uposażenia. Jeżeli zaliczka udzielona na ten cel przekracza trzymiesięczne uposażenie, wymagana jest uprzednia zgoda Ministerstwa Skarbu.

Powyższe rozporządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów podaję do wiadomości i stosowania w związku z okólnikiem Nr. OR—6387/28 z dnia 22 maja 1928 r. [1]).

P. o. Dyrektora Departamentu: *W. Kiliński* ppłk. S. G.

## 14.

## Należności przesyłane pocztą na koszt Skarbu Państwa.

*Rozp. Min. Skarbu z dnia 27 listopada 1928 r. L. D. VII. 1970/2 (okólnik Nr. 113).*

L. O. 2792/28. (Ministerstwo W. R. i O. P. z dnia 18 grudnia 1928 r. L. OR—14785/28). W ślad okólników z dnia 24 listopada 1922 L. GUK. 1477/W. A.K. i z dnia 18 września 1928 r. L. D. VII. 1592/2/28 Ministerstwo Skarbu oznajmia, że w każdym wypadku, gdy koszta przesyłki pieniędzy przekazem pocztowym, spowodowane przez władze i urzędy państwowe (a nie przedsiębiorstwa państwowe) obowiązany jest ponieść Skarb Państwa, pokrywa się je z kredytu przewidzianego w budżecie Ministerstwa Skarbu.

Z tego kredytu należy pokrywać koszta przesyłki pocztą funkcjonarjuszom państwowym do miejsc urzędowania, znajdujących się poza sie-

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 272—274.

dzibą kasy skarbowej, wszelkich należności, wynikających ze stosunku służbowego jako to: uposażeń, zapomóg, nagród pieniężnych, zwrotów opłat szkolnych, zwrotów kwot, wypłaconych przez funkcjonarjuszów z własnych funduszów na potrzeby biura, tudzież zaliczek na wydatki budżetowe i t. p.

Nadto w ten sam sposób należy pokrywać koszta przesyłki stronom prywatnym różnych należności w wypadku, gdy urząd państwowy występuje w charakterze strony, obowiązanej w myśl postanowień prawa cywilnego do uiszczenia kosztów.

Dyrektor Departamentu: *Czauderna.*

## 15.

## Wypełnianie wykazów stanu służby nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 25 marca 1929 r. Nr. I—2008/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).*

Przy wypełnianiu wykazów stanu służby nauczycieli, wprowadzonych rozporządzeniem P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 787) [1]) mimo omawiającego tę sprawę okólnika Kuratorjum z dnia 25 lipca 1927 r. Nr. I. L. —25466/27 [2]) zdarzają się niedokładności wynikające z niejasnego jak widać rozumienia celu poszczególnych rubryk wykazów. Dlatego Kuratorjum przypomina obowiązek ścisłego wypełniania wszystkich rubryk wykazu i przy częściowej zmianie oraz w uzupełnieniu powołanego wyżej okólnika z 1927 r. podaje następujące wskazówki:

1. Do wykazu stanu służby wciąga się dane na podstawie oryginalnych dokumentów, których odpisy, potwierdzone przez prowadzącego wykaz, winny być zachowane w aktach urzędu.

W związku z tem rubryki I, II, III, V, VII punkt 1, 2, 3, oraz VIII kolumna 1 i 2 wykazu stanu służby należy zasadniczo wypełniać na podstawie metryki urodzenia; wypełniać je na podstawie t. zw. wyciągów metrykalnych, służących do pewnych, określonych celów, można tylko wtedy, gdy istnieje uzasadniona przyczyna nieposiadania przez interesowanego nauczyciela metryki urodzenia, co należy w wykazie zaznaczyć.

2. Rubrykę IV, punkty 4 i 5 rubryki VII, rubrykę VIII kolumna 3 oraz punkt 5 rubryki IX należy wypełniać na podstawie pisemnego oświadczenia nauczyciela, które winno być w aktach urzędu przechowane.

3. Niezależnie od punktu 3 rubryki IX należy uwzględnić też punkty 1 i 2 tej rubryki.

4. Rubrykę XII wypełniać należy ściśle na podstawie zaświadczeń wydanych przez władze wojskowe, zgodnie z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez. — 527/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 36)[3]).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 6.

[2]) W Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nieogłoszony.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 170.

5. Rubryka XIII dotyczy tylko służby zaborczej a więc do 1 listopada 1918 r. Kolumnę 4-tej rubryki należy wypełniać na podstawie dekretu weryfikacyjnego. Kolumna 5-tej rubryki ma objąć czas, który jest zaliczalny do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 81 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 24, poz. 46).

6. Rubryka XIV służy do uwidocznienia przebiegu służby państwowej polskiej nie nauczycielskiej a więc wszelkiej innej, pełnionej w państwowych urzędach i instytucjach. Odmienną interpretację, podaną w okólniku Kuratorjum z dnia 26 lipca 1927 r., znosi się.

7. W rubryce XV należy przedstawić faktyczny stan sprawy: jeżeli przed przyjęciem do służby nauczycielskiej w Państwie Polskiem badanie lekarskie nastąpiło, należy wpisać datę i treść orzeczenia; jeśli zaś takiego badania przed przyjęciem na służbę nie było, należy to wyraźnie zaznaczyć.

8. Rubryka XVI wykazu obejmuje przebieg państwowej służby nauczycielskiej w przeciwstawieniu do służby innej, nie nauczycielskiej objętej rubryką XIV.

9. Forma rubryki XVII zmieniona została obwieszczeniem P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 marca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 232), na co Kuratorjum zwraca uwagę *).

Przy wypełnianiu tej rubryki (w sprostowanej formie) należy pamiętać, że nie wszystko co funkcjonarjusz państwowy otrzymuje ze Skarbu Państwa jest „uposażeniem" w ściślejszem słowa znaczeniu, lecz że ustawa z dnia 9 października 1923 roku używa tego wyrażenia specjalnie w art. 3. Częścią uposażenia są także dodatki dyrektorskie i inspektorskie.

. Z tego względu za wymienione w kolumnie d) części składowe uposażenia przyjąć należy: 1) zasadniczą płacę (pierwsza część) wraz z 10%-wą

---

*) *Obwieszczenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 16 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 232) o sprostowaniu błędów w rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r.* W załączniku Nr. 1 do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P z dnia 22 grudnia 1926 roku w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz 787) tytuł załącznika winien rozpoczynać się od słów: „Załącznik Nr. 1 do § 2 rozporządzenia" — zamiast od słów: „Załącznik Nr. 1 do § 5 rozporządzenia". W tymże załączniku rubryka XVII (Uposażenie) winna przedstawiać się następująco:

| a | b | c | d | | | | e | f |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Nr. kolejny | Nr. i data zarządzenia oraz nazwa władzy, która wymierzyła uposażenia | Podstawa prawna (ustawa artykuły) | Części składowe uposażenia miesięcznego | | | | Ogólna kwota uposażenia miesięcznego | Uwagi |
| | | | | | | | | |

Minister W. R. i O. P. *Dr. Dobrucki.*

podwyżką z art. 8 ustawy z 18 grudnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725), 2) dodatek regulacyjny (druga część), 3) dodatek ekonomiczny (trzecia część), 4) te dodatki, które są wliczalne do emerytury (patrz art. 18 ustawy emerytalnej (czwarta część).

Dodatki zaś niewliczalne do emerytury (jak np. dodatek stołeczny, kresowy, 15%-wy zasiłek miesięczny, dodatek za administrację szkoły i inne) powinny być wyszczególnione w piątej części.

Kolumna d) powinna być wypełniona w punktach.

Natomiast w kolumnie e) należy jak wskazuje słowo „kwota" wpisywać całe uposażenie miesięczne w złotych. Należy bowiem pamiętać, że rubryka XVII wykazu stanu służby ma znaczenie głównie ze względu na postanowienie art. 36 ustawy emerytalnej, kolumna d) wymaga więc wypełnienia w punktach, kolumna e) zaś ma znaczenie tylko np. dla odprawy, ale i to tylko pomocnicze, gdyż drugiem źródłem jest lista płac.

W kolumnie „f" (Uwagi) powinna być uwidoczniona mnożna.

10. W rubrykach XVIII, XIX, XX i XXI należy wciągać urlopy, odznaczenia i kary, biorąc za datę początkową dzień 1 stycznia 1927 r.

11. Władzą, która uznaje nieobecność w służbie za usprawiedliwioną lub nie (por. kolumnę 4 rubryki XIX) jest inspektor szkolny.

Natomiast o ile chodzić będzie o przerwę trwającą ponad 4 tygodnie, winien inspektor szkolny w myśl rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 12 grudnia 1928 r. L. I. — 17861/28,[1]) intymowanego okólnikiem Kuratorjum O. S. Lw. z 19 grudnia 1928 Nr I. — 41327/28, donieść Kuratorjum z tem, że zawiadomienie takie winno zawierać wyjaśnienie, czy przerwa jest usprawiedliwiona i czy okoliczność ta była badana i stwierdzona.

Przy sposobności omawiania sposobu wypełniania wykazów stanu służby Kuratorium przypomina, że wykazy stanu służby należy zawsze dołączać do sprawozdań dotyczących przeniesienia w stan spoczynku.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

## 16.

## Bibljografija do egzaminu praktycznego dla nauczycieli szkół powszechnych.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 marca 1929. Nr. I—11738/29.*

Regulamin praktycznego egzaminu nauczycieli szkół powszechnych przewiduje dołączanie do podań o dopuszczenie do egzaminu wykazu przestudjowanych książek i streszczenie przynajmniej dwóch takich dzieł.

---

[1]) *Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 grudnia 1928 r. Nr. I. 17861/28.*

L. I. — 41327/28. O każdej przerwie w pracy nauczyciela, trwającej ponad 4 tygodnie, winien inspektor szkolny zawiadomić kuratorjum. Zawiadomienie winno zawierać wyjaśnienie, czy przerwa jest usprawiedliwiona i czy okoliczność ta była badana i stwierdzona. Prócz tego inspektor szkolny winien zakomunikować, w jaki sposób zostało uregulowane zastępstwo, ewentualnie przedłożyć stosowne propozycje w tej sprawie. Powyższe nie wyklucza oczywiście obowiązku powiadomienia kuratorjum o krótkiej przerwie pracy nauczyciela, o ile zachodzi potrzeba wydania zarządzeń, przekraczających kompetencje inspektora szkolnego.

Dyrektor Departamentu *W. Złobicki* wr.

Aby przyjść z pomocą nauczycielstwu przy dokonywaniu wyboru książek i dla pewnego ujednostajnienia czytelnictwa w okresie przygotowania się do egzaminu, Kuratorjum podaje niewyczerpujący spis dzieł, podręczników, czasopism, które mogą być pomocne w praktyce szkolnej, przygotowującej kandydata (kę) do egzaminu praktycznego i z którego można wybrać potrzebną ilość książek do streszczenia względnie przestudjowania. Do tego spisu, celem zapoznania się, należy jeszcze włączyć podręczniki dla szkół powszechnych, które Ministerstwo W. R. i O. P. rokrocznie ogłasza jako dozwolone do użytku w tych szkołach.

Prezesi, członkowie komisyj egzaminacyjnych i inspektorowie zechcą ze swej strony — na podstawie wyczucia potrzeby instytucji egzaminów praktycznych — składać Kuratorjum swoje uwagi i wnioski w tym kierunku.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

## Bibljografja.

### Język polski.


Arct M. Ortografja polska. Arct.

Benni Tytus. Ortografja polska. Książnica Polska 1924.

Drzewiecki K. Zarys metodyki języka polskiego. Wyd. III. Warszawa 1923. Gebethner i Wolff.

Gaertner Henryk. Stylistyka polska. Lwów.

Gaertner Henryk. Nauka o języku polskim. Lwów.

Język polski. Organ Tow. Miłośników Języka Polskiego. Księgarnia Geb. i Wolffa. Wychodzi 6 razy do roku.

Dr. Jeleńska L. Metodyka pierwszych lat nauczania (odpowiednie ustępy). Nasza Księgarnia. Wydanie 3.

Dr. Klemensiewicz Z. Metodyka nauczania języka polskiego. Książnica Atlas. 1929.

Dr. Klemensiewicz Z. Bibljoteka podręczna nauczyciela języka polskiego. Arct. — Warszawa.

Dr. Klemensiewicz Z. Metodyka nauczania głosowni opisowej w gimnazjum. Książnica Atlas Lwów — Warszawa.

Dr. Klemensiewicz Z. Dydaktyka nauki o języku ojczystym. Książnica Atlas. 1929.

Komarnicki L. Stylistyka polska, wyjaśniona na przykładach i ćwiczeniach. Wyd. II. Gebethner i Wolf. Warszawa 1922.

Łoś. Zasady ortografji polskiej. Książnica Polska.

Poradnik językowy. Miesięcznik poświęcony poprawności językowej. Kraków.

Program języka polskiego dla szkół powszechnych. Bibljoteka.

Rowid H. Z metodyki wypracowań piśmiennych. Książnica Polska.

Rzętkowska-Paschalisowa W. Nauka języka ojczystego w szkole powszechnej. Warszawa 1923. Nasza Księgarnia.

Szober St. Gramatyka języka polskiego. Wydanie 2, zmienione i uzupełnione. Książnica Atlas.

Szober St. Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum niższego. Książnica Polska 1923.

Szober St. Podręcznik do nauki języka polskiego w seminarjach nauczycielskich. Część I i II. Arct. Warszawa 1925.

Szober St. Gramatyka polska w ćwiczeniach. Podręcznik dla szkół powszechnych i klas niższych szkół średnich. Wyd. 8 — 10 w 4 zeszytach. Warszawa. Arct.

Szycówna A. Metodyka wypracowań. Cz. I i II. Podstawy psychologiczne i historyczne. Zasady metodyczne i ich zastosowanie. Wydanie II. Warszawa. Księgarnia Lisowskiej.

Tatuch Stefan. Nauka pisma. Podręcznik dla nauczycieli. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1927.

Woycicki K. Rozbiór literacki w szkole. Warszawa 1921. Gebethner i Wolff.

Woycicki K. Stylistyka i rytmika polska. Wyd. V. Warszawa 1923. Gebethner i Wolff.

## Język obcy.

Kwiatkowski St. Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Książnica 1921.

Mayzlówna I. Metodyka nauczania gramatyki języka obcego. Książnica Atlas 1929.

Piątek J. Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. Książnica Atlas.

Dr. Zagajewski K. Podręcznik języka niemieckiego. Wyd. II. Cz. I. Książnica Atlas.

## Religja.

Thullie Ks. K. Wskazówki metodyczne nauczania biblji i katechizmu. Książnica Atlas. Warszawa 1923.

## Historja.

Duszyńska J. — Witwicki T. Historja Polski dla trzeciej klasy szkół powszechnych. Podręcznik dla nauczyciela. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1928.

Gebert. Jak uczyć historji w szkole powszechnej. Książnica Atlas 1925

Gebert i Gebertowa. Wypisy historyczne z dziejów ojczystych. Wyd. IV. Książnica Atlas.

Kłodziński. Z zagadnień dydaktyki historji. Lwów 1918.

Mościcki H. Wskazówki praktyczne dla nauczyciela historji. Księgarnia Lisowskiej Warszawa.

Pohocka Hanna. Dydaktyka historji. Arct. Warszawa 1928.

Program historji dla szkół powszechnych.

Sobiński St. Uwagi metodyczne o nauczaniu historji. Gebethner i Wolff 1910. Warszawa.

Pomoce naukowe: mapy, atlasy, tablice i reprodukcje dzieł sztuki chociażby na pocztówkach, ilustracje, bibljoteka.

## Geografja.

Berg. A. Wycieczki krajoznawcze. Spolszczyła H. Grotowska. Warszawa 1925.

Czasopismo Geograficzne. Kwartalnik. Zrzeszenie nauczycieli geografji Tow. Geograficznego we Lwowie oraz Tow. Geograficznego w Poznaniu. Skład Książnica Atlas.

Bykowski L. Wycieczki szkolne. Zamość 1920. Pomarański i Sp.

Dr. Hrabyk P. Wskazówki metodyczne do geografji w szkole powszechnej. Księgarnia naukowa. Przemyśl 1922.

Hrabyk P. — Sawicki L. Metodyka geografji dla stopnia I—III szkół powszechnych. Wydanie II. Kraków 1923. Wyd. ksiąg. geogr. „Orbis".

Nałkowski W. Zarys metodyki geografji. Warszawa. Arct. 1920.

Niemcówna Stanisława. Dydaktyka geografji. Książnica Atlas. Lwów — Warszawa 1929.

Polaczkówna M. Atlasy krajoznawcze. Przewodnik metodyczny. Książnica Atlas 1925.

Polskie Tow. Krajoznawcze: Metodyka wycieczek krajoznawczych.

Program geografji dla szkół powszechnych.

Zborowski J. Wskazówki do zbierania nazw geograficznych. Kraków 1923. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: globusy, mapy, atlasy, tablice, obrazy, narzędzia i przybory do ćwiczeń, zbiór skał, kopalin, gleby i skamienielin — bibljoteka.

### Nauka o Polsce współczesnej.

Bagiński Henryk. Zagadnienia dostępu Polski do morza. Nakł. Związku obrony kresów zachodnich. Warszawa 1927.

Brzeski T. Polska jako jednostka gospodarcza. Wiedza współczesna. H. Altenberg Lwów.

Bujak, Pazdro, Sobiński. Polska współczesna. Jakubowski Lwów.

Janowski Aleksander. Pogadanki krajoznawcze. Warszawa. Arct.

Janowski Aleksander. Duch Warszawy. Pogadanki krajoznawcze o Warszawie. Warszawa. Arct.

Polaczkówna i Romer. Pogadanki krajoznawcze. Lwów. Książnica Atlas.

Dr. Kwieciński Karol. Krajoznawstwo Małopolski. Lwów.

Ziemia. Dwutygodnik krajoznawczy ilustrowany. Warszawa.

Dąbrowski Fr. Spółdzielnie uczniowskie. Warszawa 1925. Książnica Polska.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ważniejsze ustawy polityczne. Wyd. A. Peretiatkowicz. Wydanie IV. Poznań 1928. Fiszer-Majewski.

Mogilnicki A. Ogólne zasady prawa. Wyd. IV. Warszawa 1923. Arct.

Program dla szkół powszechnych.

Romer E. Polska, ziemia i państwo. Warszawa 1917. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: książki, podręczniki, atlasy, tablice poglądowe.

Gruszecka A. — Nitschowa. Podręcznik do nauki o Polsce. Książnica Atlas 1922.

Pawłowski, Bystroń, Peretiatkowicz. Polska współczesna. Geografja, kultura, ustrój. Książnica Atlas. Lwów.

Witkowska H. i Sawicki L. Nauka o Polsce współczesnej. Arct.

Wereszczyński A. i Kucharski W. Wiadomości o Polsce współczesnej. Książnica Polska.

Pawłowski — Janelli. Polska współczesna. Książnica Atlas. Wyd. III. 1929.

Bzowski Konstanty. Nauka o Polsce współczesnej. Podręcznik dla VII klasy szkół powszechnych. Wyd. VI. Warszawa—Łódź. 1927. Skł. gł. M. Arct.

Odpowiednie rozdziały z książki Jeleńskiej( jak przy języku polskim).

## Matematyka.

Boole M. E. Przygotowanie dziecka do wiedzy ścisłej. Przełożyła M. Sadzewiczowa. Gebethner i Wolff.

Jezierska Irena. Początki nauczania geometrji. Wskazówki metodyczne. Gebethner i Wolff. 1923.

Program matematyki dla szkół powszechnych.

Przegląd matematyczno-fizyczny. Kwartalnik naukowy i pedagogiczny. Książnica Polska.

Sierzputowski-Klebanowski. Wskazówki metodyczne do elementarza rach. Książnica Atlas.

Stattlerówna H. Jak uczyć matematyki w szkole ludowej na wsi i w mieście. Gebethner i Wolff.

Zarzecki L. Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I, II.

Rachunki dla pierwszego oddziału szkół powszechnych. Wskazówki metodyczne dla nauczyciela. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1926.

Pomoce naukowe, narzędzia, przybory, podręczniki szkolne.

## Przyroda martwa.

Boole M. E. Przygotowanie dziecka do wiedzy ścisłej.

Dawid J. Wł. Nauka o rzeczach. Gebethner i Wolff.

Duchowicz Br. Doświadczenia chemiczne. Lwów, Polskie Tow. Pedagogiczne 1918.

Duchowicz Br. Jak urządzić pracownię chemiczną. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas.

Dmochowski. Pracownia przyrodnicza.

Hassenpflug. Obcowanie z przyrodą. Warszawa. Książnica Atlas 1928.

Heilpern M. Zasady metodyki ogólnej przyrodoznawstwa. Gebethner i Wolff 1912.

Michalski Wł. Przyroda martwa. Książnica Polska. Cz. I, II.

Program przyrody dla szkół powszechnych.

Pomoce naukowe: przyrządy, podręczniki szkolne.

## Przyroda żywa.

Bykowski J. L. Wskazówki do zajęć praktycznych z dziedziny zootomji. Jakubowski. Lwów 1911.

Czasopismo Przyrodnicze ilustrowane. Organ Towarzystwa Przyrodniczego im. Staszica w Łodzi.

Chmielewski K. Nauka początków przyrodoznawstwa. Warszawa — Lisowska.

Dembowski Jan. Szkice biologiczne. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek. Lwów 1928.

Dyakowski B. Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie. Wydanie III. Książnica Atlas 1925.

Dyakowski B. Z naszej przyrody. M. Arct.

Gayówna D. Dzienniczki przyrodnicze. Arct. 1918.

Gayówna D. Organizacja ćwiczeń zoologicznych. Kręgowce. Książnica Atlas 1923.

Gayówna D. Tradoscantia Zebrina. Przyczynek metodyczny do ćwiczeń botanicznych. Książnica Atlas.

Gemborek E.Ośliczka — jako materjał do ćwiczeń w szkole. Książnica Atlas 1924.

Grotowska Helena. Wzajemna zależność świata zwierzęcego i roślinnego. Nakładem księgarni św. Wojciecha. Poznań 1928.

Haberkantówna W. Z naszych wycieczek. Arct.

Haberkantówna W. Protokoły lekcyj przyrodoznawstwa. Arct.

Haberkantówna W. Śmietnik. Arct.

Heilpern M. Zasady metodyki ogólnej nauk przyrodniczych. Skład Gebethner i Wolff.

Hryniewiecki Bolesław. Zielnik i muzeum botaniczne. Wskazówki praktyczne. Nakładem Gebethnera i Wolffa. 1922.

Program nauki przyrodniczej w szkołach powszechnych.

Przyrodnik, miesięcznik poświęcony naukom przyrodniczym. Cieszyn.

Pracownie szkolne. Wydanie Ministerstwa W. R. i O. P. 1924.

Strasburger E. Krótki przewodnik do zajęć praktycznych z botaniki mikroskopowej. Wydanie II. M. Arct. 1924.

Szafer Wład. Życie kwiatów. (Zarys biologji kwiatów). Nakł. Jakubowskiego. Lwów 1927.

Pomoce, przybory, pracownie, narzędzia, preparaty, tablice, okazy.

## Higjena.

Dr. Artwiński E. O chorobach nerwowych wieku dziecięcego. Książnica Atlas 1928.

Brzeziński M. Jak wychowywać dzieci na zdrowych i silnych ludzi. Wyd. IV. Warszawa.

Dekański Jerzy, Dr. Picowska. Pierwsza pomoc przy zatruciach gazami i dymami bojowemi. Wydawnictwo: Instytut Naukowo-Wydawn. Skład Szkoła Gazowa na Marymoncie.

Dr. Dybowski Władysław. Badania zdolności fizycznej dla celów wychowania i sportu. Instrukcja ogólna i lekarska. Wydawn. Zakład Ossolińskich — Lwów 1928.

Higjena szkolna. Podręcznik zbiorowy dla kierowników szkół, nauczycieli i lekarzy. Red. St. Kopczyński — Warszawa, Arct 1921.

Dr. Hilarowicz H. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach. Książnica Atlas 1928.

Dr. Kaczorowski Br. Elementarz higjeniczny dla dzieci szkolnych. Lwów 1908.

Kopczyński St. i Haberkantówna W. Pogadanki higjeniczne. Skł. Arct.

Kopczyński St. Szkice higjeniczno-wychowawcze. Książnica Atlas.

Rauch-Sobolewska. Pogadanki o higjenie. Warszawa 1928. Nasza Księgarnia.

Dr. Karaffa-Korbutt K. Zarys higjeny. Zawadzki. Wilno 1925.

Kopczyński St. Zasady higjeny szkolnej. Arct. 1924.

Kopczyński St. Zdrowie dziatwy szkół powszechnych w Polsce. Książnica Atlas. Warszawa 1929.

Dr. Nowicki W. O chorobach zakaźnych. Książnica 1925.

Orędownik Zdrowia. Miesięcznik. Polskie Lek. Tow. Wydawn. Warszawa.

Dr. Podpielski. O działaniu alkoholu na organizm. Lwów, Wydawn. Tow. Ochrony Młodzieży.

Puławski A. Co to są suchoty i jak się od nich uchronić? Księgarnia Polska. Wyd. III.

Puławski A. Pogadanka o piciu trunków i pijaństwie. Księgarnia Polska. Wydanie IV.

Dr. Sabatowski A. O gruźlicy. Książnica Atlas 1924.

Dr. Szumlański Witold. Pielęgnowanie ucha i ochrona słuchu. Książnica Atlas. 1928.

Zaleski. O przyczynach chorób zakaźnych czyli zaraźliwych i o zapobieganiu tym chorobom. Księgarnia Polska.

Pomoce naukowe: program nauki w szkołach powszechnych.

## Śpiew.

Baranowska-Borowa J. i Wierzbińska J. Metodyka nauczania śpiewu w szkole ogólno-kształcącej. Gebethner i Wolff.

Czerniawski T. Pierwsze zasady muzyki w teorji i praktyce. Cz. I—II. Gebethner i Wolff. 1923.

Hławiczka K. Główne zagadnienia metodyczne nauki śpiewu w szkole powszechnej. Kresy — Cieszyn.

Joteyko T. Problem nauczania muzyki w szkole ogólno-kształcącej. Gebethner i Wolff.

Löblowa J. Zreformowana nauka śpiewu. I—III. Lwów.

Maszyński P. Początki śpiewu. Gebethner i Wolff.

Program nauki śpiewu w szkołach powszechnych.

Wierzbińska J. Nauka śpiewu w szkole powszechnej. Wskazówki metodyczne na kl. II, III i IV.

Wysocki St. Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólno-kształcącej. Książnica Atlas. 1921.

Niewiadomski Stanisław. Wiadomości z muzyki zasadnicze i ogólne. Podręcznik pomocniczy dla nauczyciela. Jakubowski. Lwów.

Piasek F. Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową dla szkół powszechnych. Książnica Atlas.

Joteyko Tadeusz. Nowy podręcznik do nauki muzyki w szkołach ogólnokształcących. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: Śpiewniki świeckie i kościelne, zbiory kolend, czasopisma.

## Rysunki.

Bobieńska N. Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej. Książnica Atlas. 1923.

Cassagne A. Wykład praktyczny perspektywy. Warszawa 1919.

Matzke A. Zasady rysunku początkowego. Kresy — Cieszyn 1922.

Pranga metoda wychowania artystycznego w szkołach początkowych Cz. I. Przekład G. Strojowskiej. Arct. 1920.

Program nauki rysunków w szkole powszechnej.

Tadd J. L. Nowe drogi wychowania artystycznego. M. Arct.

## Roboty ręczne.

Andruchowicz. Roboty ręczne.

Bily K. Inż. Znaczenie pracy ręcznej w nowej szkole. Książnica Atlas 1924.

Bojarski B. Technologja pracy ręcznej. Podręcznik dla nauczycieli robót ręcznych. Książnica Polska. 1924.

Dr. Pabst A. Wychowanie praktyczne. Tłum. E. Piltz. Gebethner i Wolff. Warszawa. 1912.

Praca ręczna w szkole — Kwartalnik. Warszawa. Organ Tow. Miłośników Robót Ręcznych. Prenumerata roczna 16 zł.

Program nauki robót ręcznych dla szkół powszechnych. Narzędzia, przybory do szycia.

Przanowski Wł. Urządzenie pracowni do robót ręcznych i prowadzenia w niej ćwiczeń. Książnica Polska.

Rudzińska Marja. Roboty kobiece w szkole powszechnej. Lwów. Jakubowski. Wydanie II. 1929.

Wojnarowicz. Roboty ręczne z drzewa. Nasza Księgarnia. Warszawa. 1927.

## Ćwiczenia cielesne.

Baden-Powell. Wilczęta. Tłum. T. Strumiłło. Książnica harc. Warszawa 1923.

Dr. Drabczyk T. Wychowanie fizyczne młodzieży jako zadanie społeczne. Wyd. II. Warszawa. 1924.

Germanówna M. Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Cz. I. Jakubowski. Lwów.

Germanówna M. Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Cz. II. Gry, zabawy oraz ćwiczenia na boisku. III wydanie. Lwów. 1928. Jakubowski.

Glass H. Książeczka harcerza. Warszawa. 1924. Wydawn. Harcerstwa Polskiego.

Hamerling K. O znaczeniu i potrzebie zabaw ruchowych w wychowaniu. Lwów. 1907. Księgarnia Połonieckiego.

Karpowicz St. Zabawy i gry jako czynnik wychowawczy. Tow. Wydawnicze. Warszawa. 1905.

Dr. Piasecki. Dzieje wychowania fizycznego. Lwów, Ossolineum. 1925.

Dr. Piasecki E. Zarys teorji wychowania fizycznego. Książnica Polska.

Dr. Piasecki E. i Schreiber M. Harce młodzieży szkolnej. Wydawnictwo Książnicy — Lwów. 1920.

Program nauki ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej.
Wychowanie fizyczne. Miesięcznik. Poznań.
Przybory, przyrządy, kostjum.

### Przedmioty pedagogiczne.

### Organizacja szkolnictwa powszechnego.

Baumgarten Fr. Kłamstwo dzieci i młodzieży. Bibl. dzieł ped. Nasza Księgarnia. Warszawa.

Bibljografja Pedagogiczna. Czasopismo poświęcone przeglądowi książek i pomocy szkolnych oraz wydawnictw pedagogicznych wydawane przez Ministerstwo W. R. i O. P. Prenumerata roczna 6 zł.

Binet A. Dusza i ciało. Pol. Tow. Nakł. Lwów. 1912.

Binet A. Pojęcia nawoczesne o dzieciach, przełożyła M. Szymanowska. Bibl. dzieł pedag., Warszawa. Nasza Księgarnia.

Binet A. i Simon T. Pomiary rozwoju inteligencji dzieci. Tłum. M. Schätzel. Księgarnia Naukowa. Lwów. 1924.

Bizoń F. Historja wychowania ze źródeł czerpana. Podręcznik pedagogiczny. Księgarnia nauczycielska. Warszawa. 1920.

Bornsteinowa J. Jak urządzić bibljotekę szkolną i domową? Nakładem Naszej Księgarni. Warszawa.

Bovet P. Instynkt walki. (Psychologja wychowawcza). Warszawa 1928. Nasza Księgarnia.

Dr. Bykowski Jaxa. Zasady pedagogiki doświadczalnej. Książnica Polska. 1920. Lwów — Warszawa.

Bykowski J. L. Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologji. Książnica Atlas. Lwów. 1925.

Chrzanowski I. Posiew Komisji Edukacyjnej Narodowej. Gebethner i Wolff. 1923.

Chrzanowski I. Wielka reforma szkolna Konarskiego. Arct.

Claparede E. Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Przeł. dr. Baumgartenowa. Wende — Warszawa. 1918.

Danysz Antoni. O wychowaniu. Książnica Atlas. II wydanie.

Danysz A. Studja z dziejów wychowania w Polsce. Ministerstwo WR i OP. 1921.

Danysz A. O kształceniu. Lwów 1918.

Danysz A. Z praktyki szkolnej. Lwów 1908.

Dawid Wł. J. Inteligencja, wola i zdolność do pracy. Warszawa — Łódź. Wydanie II Naszej Księgarni.

Dawid Wł. O duszy nauczycielstwa. Wyd. Naszej Księgarni. Warszawa.

Dawid Wł. Program spostrzeżeń psychologicznych i wychowawczych nad dzieckiem od urodzenia do 20 roku życia. Warszawa 1887.

Dawid Wł. Zasób umysłowy dziecka. Wyd. Społeczeństwo. Warszawa 1895.

Dąbrowski P. Z. Nauka o dziecku. Wyd. II. Książnica Atlas.

Demolins. Nowe wychowanie. Tłum. J. Wł. Dawid. Warszawa 1900.

Dewey J. Szkoła i dziecko. Tłum. H. Błeszczyńska. E. Wende i Sp. — Warszawa.

Dewey J. Szkoła i społeczeństwo. Książnica Atlas. Lwów — Warszawa. Wyd. II. Tłum. M. Lisowska.

Dewey J. Zasady moralne w wychowaniu. Tłum. Hofman. Zakł. Narodowy im. Ossolińskich. Lwów.

Dobrowolski S. Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego. Książnica Polska. 1922.

Ks. Dybowski M. O typach woli. Książnica Atlas.

Dzierzbicka W. O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy. Książnica Atlas 1926.

Encyklopedja wychowawcza. Gebethner i Wolff 1912. Książnica Polska 1922—1923.

Estkowski E. Pisma pedagogiczne. Poznań 1863.

Foerster F. W. Nauka życia w przykładach. Cz. I, II, III. M. Arct.

Foerster F. W. O wychowaniu obywatelskiem. Tłum. J. Kratz-Mirski Gebethner i Wolff (wyczerpane).

Foerster F. W. Szkoła i charakter. Wydanie IV (wyczerpane). Gebethner i Wolff 1919.

Foerster F. W. Wychowanie człowieka. Tłum. W. Osterloff. Gebethner i Wolff 1919. Wydanie II wyczerpane.

Foerster F. W. O wychowaniu obywatelskiem. Tłum. J. Kretz-Mirski. Gebethner i Wolff 1920.

Green Georg H. Psychoanaliza w szkole (psychoanalysis in the Class-Room). Przełożył Z. Ziembiński. Arct. Warszawa 1928. (Psychoanaliza — metoda tłumaczenia zjawisk świadomości zastosowana szczególnie udatnie do zagadnień pedagogicznych w tej pracy).

Hall Stanley G. Znaczenie studjów nad dziećmi. Arct Warszawa. 1904.

Hamaide A. Metoda De Croly. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa. Tłum. M. Górska.

Henderson. Nowe wychowanie. Geb. i Wolff. Warszawa 1925.

Hoefler A. Zasady psychologji. Tłum. Z. Zawirski. Księgarnia Naukowa Polskiego Tow. Pedagogicznego. Lwów, 1922.

James W. Pogadanki psychologiczne. Przełożyła I. Moszczeńska. Arct. Wydanie IV.

Jakóbiec Jan. Podstawowe wskazania dydaktyczne. Kraków. Gebethner i Wolff 1928.

Dr. Jeleńska Ludwika. Metodyka pierwszych lat nauczania. Wydanie III. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa 1929.

Dr. Jeleńska Ludwika. Metodyka pierwszych lat nauczania. Wydanie III. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa 1929.

Dr. Jaroszyński T. Metody badań psychologicznych w szkole. Ministerstwo Zdrowia. II wydanie.

Joteyko J. Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa. Książnica Atlas.

Joteyko J. Pedologja. Tłum. M. Schätzel. Drukarnia Udziałowa Lwów.

Karbowiak Antoni. Bibljografja Pedagogiczna w latach 1906—1910. Książnica Atlas.

Karbowiak A. Dzieje wychowania i szkół w Polsce. T. I—III. Grendyszyński — Petersburg 1914.

Karpowicz S. Ideały i metody wychowania społecznego. H. Altenberg. Lwów 1907.

Karpowicz S. i Szycówna A. Nasza literatura dla młodzieży. Tow. Wydawnicze Warszawa 1904.

Kerschensteiner G. Pojęcie szkoły pracy. Książnica Atlas, 1926.

Key Ellen. Stulecie dziecka. Tłum. I. Moszczeńska. Księgarnia Naukowa. Warszawa 1928. III wydanie.

Komeński. Wielka dydaktyka. Przeł. H. Wernic. Warszawa 1883.

Konic. Karta z dziejów oświaty w Polsce.

Kopczyński S. Znużenie. Książki dla wszystkich. M. Arct. Warszawa. 1902.

Korczak J. Momenty wychowawcze. Nasza Księgarnia. Warszawa 1924 — wydanie II.

Korniłowicz. Znaczenie i zarys organizacji kształcenia dorosłych i młodzieży pracującej. Centralne biuro kursów dla dorosłych. Warszawa 1922.

Kot S. Komisja Edukacji Narodowej (1773—1794) Kraków 1923. Skł. Gebethner i Wolff.

Kot S. Historja Wychowania. Gebethner i Wolff 1924.

Kot S. Reforma Szkolna Konarskiego. Kraków 1923. Skł. Gebethner i Wolff.

Kumaniecki. Administracja szkolna. J. Czernecki Kraków—Warszawa 1921.

Kwiatkowski S. Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Książnica.

Lancaster E. G. Wiek młodzieży. Studjum psychologiczno-pedagogiczne. Tłum. A. Grudzieńska i N. Król. Kasa Mianowskiego — Warszawa 1904.

Librachowa M. O metodach nauczania. Arct 1918.

Librachowa M. Rozumowanie dzieci. Badania eksperymentalne. Ministerstwo WR i OP. 1922. Książnica Polska.

Lombroso P. Życie dziecka. Tłum. K. Król. Warszawa 1905. M. Arct.

Mac Cunn J. Kształtowanie charakteru. Książnica Atlas.

Męczkowska T. Szkoły mieszane (Koedukacja). Wydanie nowe rozszerzone. Arct — Warszawa.

Mirski J. Rozwój i wychowanie płciowe dziecka w świetle freudyzmu. Lwów, Księgarnia Nauczycielska 1925. (System badania i leczenia psychiki zapomocą psychoanalizy). Metoda badań psychicznych opracowana przez Freuda, oparta na twierdzeniu, iż źródłem chorób psychicznych są podświadome uczucia, szkodliwie oddziaływujące na myśl, wolę i uczucia.

Montessori M. Domy dziecięce (Casa del bambini). H. Lindenfeld. Warszawa 1913.

Mortkowiczowa J. O wychowaniu estetycznem. G. Centnerszwer. Warszawa 1904.

Nawroczyski B. Uczeń i klasa. Ministerstwo WR i OP. Skł. Książnica Atlas.

Oświata i wychowanie. Czasopismo wydawane nakł. Ministerstwa W. R. i O. P. Warszawa. Skład gł. Książnica Atlas.

Parkhurst Helena. Wykształcenie według planu daltońskiego. Przekład Z. Umińskiej i H. E. Kennendy. Książnica Atlas 1928.

Pestalozzi H. Jak Gertruda uczy swoje dzieci. Przeł. i obj. W. Osterloff. Księgarnia Polska. Warszawa.

Piaget J. Jak sobie dziecko świat przedstawia. Książnica Atlas.

Piramowicz G. O powinnościach nauczyciela. Wyd. II. Tow. Pedag. Lwów 1923.

Podręcznik dla ochroniarek. Polskie Tow. Pedag. Lwów 1920.

Praca szkolna. Dodatek miesięczny do „Głosu Nauczycielskiego" — Warszawa.

Przegląd Pedagogiczny. Kwartalnik wydawany przez T. N. S. W Warszawa.

Queyrat Fr. Gry i zabawy dziecięce. Studjum nad wyobraźnią twórcza u dzieci. Tłum. M. Rodyrowa. Gebethner i Wolff 1905.

Queyrat Fr. Logika dziecka i jej kształcenie. Tłum. K. Król i I. Moszczeńska. Gebethner i Wolff. Warszawa 1903.

Queyrat Fr. Wyobraźnia u dziecka i jej odmiany. Studjum psychologiczno-pedagogiczne. Tłum. E. Piltz. E. Wende. Warszawa 1895.

Quiok. Reformatorzy wychowania. Przeł. J. Wł. Dawid. Przegląd Pedagogiczny. Warszawa.

Radwan Wł. Ideał wychowawczy. Warszawa 1916.

Radwan W. Postulaty w sprawie ustroju szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej. Nasza Księgarnia. Warszawa 1925.

Regener F. Zarys dydaktyki ogólnej. Przełożył i przypisami opatrzył W. Osterloff. Wyd. II. Fischer — Łódź. Wende — Warszawa 1924.

Regulamin dla Rad Pedagogicznych publicznych szkół powszechnych.

Regulamin dla kierowników publicznych szkół powszechnych.

Rocznik pedagogiczny. Serja II. T. I, II, III. Książnica Atlas 1923—1925.

Rowid H. Psychologja pedagogiczna. Gebethner i Wolff 1928.

Rowid H. Podstawy pedagogiki Trentowskiego. Książnica Polska 1920.

Dr. Rowid H. System daltoński w szkole powszechnej. Kraków 1927.

Dr. Rowid H. Szkoła twórcza. Wydanie II. Gebethner Kraków 1929.

Ruch Pedagogiczny. Czasopismo Naukowe. Wydawnictwo Związku P. N. S. P. Kraków.

Rusk R. R. Pedagogika eksperymentalna. Książnica Atlas — II wyd.

Saltzmann G. Wychowanie wychowawcy. Arct. Warszawa.

Dr. Saxby I. B. Kształcenie postępowania. Przełożyła dr. Irena Panenkowa. Książnica Atlas 1928.

Śliwiński Fr. Ustawodawstwo szkolne i organizacja polskich władz szkolnych. Łódź 1928. Rada szkolna okręgowa.

Dr. Sośnicki K. Zarys dydaktyki. Wydawnictwo Książek Szkolnych — Lwów 1925.

Dr. Sośnicki K. Zarys logiki. Książnica Polska.

Spencer. O wychowaniu moralnem, umysłowem i fizycznem. Gebethner i Wolff.

Staszyc S. Edukacja. Wydanie nowe. Opracował A. Tom. Polska Składnica Pomocy Szkolnych. Warszawa 1921.

Sully J. Dusza dziecka. Tłum. I. Moszczeńska. Wyd. II. J. Lisowska. Warszawa.

Sully J. Psychologja wychowawcza. Tłum. A. Szycówna. Księgarnia Naukowa. Warszawa 1905.

Szczepanowski St. Myśli o odrodzeniu narodowem. Książnica Polska 1923.

Szczepanowski S. O polskich tradycjach w wychowaniu. Lwów 1912.

Szkoła. Miesięcznik. Dodatek do Nauczyciela Polskiego. Warsz.

Szkoła Powszechna. Kwartalnik Pedagogiczny. Wyd. Ministerstwa WR i OP. Warszawa. Prenumerata rocznie 8 zł.

Szlach nawczannia i wychowannia Ped. metod. Dodatek do Uczytelskoho Słowa. Lwów.

Szycówna A. O powinnościach nauczyciela i jego kształceniu. J. Lisowska. Warszawa 1915.

Szycówna A. Ogólne zasady nauczania z zastosowaniem do potrzeb szkoły elementarnej. J. Lisowska. Warszawa 1922.

Szycówna A. Jak badać umysł dziecka. Arct. Warszawa.

Schätzel I. M. Idea wychowania przedszkolnego. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne. Lwów 1919.

Śniadecki I. O fizycznem wychowaniu dzieci. Polska Składnica Pomocy Szkolnych. Warszawa 1920.

Titschener E. B. Początki psychologji. Przełożył dr. Cz. Znamierowski. Arct. Wyd. III.

Dr. Twardowski K. Wyobrażenia i pojęcia. Lwów 1898. Altenberg.

Dr. Twardowski K. Psychologja, odbitka z encyklopedji wychowawczej.

Ustawa Komisji Edukacji Narodowej. Księgarnia Naukowa. Lwów.

Dr. Wachholz L. O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Książnica Atlas 1927.

Wetekamp. Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Przełożył J. Mirski. Książnica Atlas 1925.

Witwicki Władysław. Psychologja. Ossolineum. Lwów 1928. 2 tomy.

Witwicki Władysław. Zarys psychologji. Podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Książnica Atlas 1928.

Zarzecki L. Wstęp do pedagogiki. Książnica Polska 1922.

Zarzecki L. Charakter i wychowanie. Gebethner i Wolff. II wydanie 1924.

Zarzecki L. O idei naczelnej polskiego wychowania. Arct. 1919.

Zarzecki L. O wychowaniu narodowem. Gebethner i Wolff. 1917.

Zarzecki L. Szkoła pracy, Arct 1921.

Zarzecki L. Dydaktyka ogólna. Książnica Polska. Wydanie II.

Ziemnowicz M. Problemy wychowania współczesnego. Wydawnictwo Mortkowicza. Warszawa 1927.

Zienkowski W. W. Psychologja wieku dziecięcego. Książnica Atlas.

Żułkiewiczowa. Wychowanie przedszkolne. Książnica Atlas.

## 17.

**Poświadczenia z religji wyznań niekatolickich dla kandydatów do egzaminu dojrzałości w gimnazjach lub do dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych.**

*Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 15 października 1928 r., Nr. I—2836/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 199).*

Na zapytanie jednego z kuratorjów okręgu szkolnego czy kandydat do egzaminu dojrzałości w gimnazjach lub do dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych, wyznania niekatolickiego, który wobec tego, że w danej szkole nie jest udzielana nauka tego wyznania, obowiązany jest dostarczyć poświadczenie prywatne z religji względnie metodyki nauki religji swego wyznania, ma prawo wyboru nauczyciela, oznajmiam, że wskazane jest, aby kurator wyznaczył w danej miejscowości jednego lub w miarę potrzeby kilku nauczycieli religji niekatolickich, do których dyrekcje szkół byłyby obowiązane kierować kandydatów i których świadectwa byłyby przyjmowane jako decydujące [1]).

Określenie wysokości wynagrodzenia należy pozostawić umowie interesowanych.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

## 18.

**Nauka religji wyznań niekatolickich w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach średnich zawodowych.**

*Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 września 1928 r. Nr. II—12229/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 196).*

Mając na uwadze, że w myśl art. 120 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. w każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanym w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religji dla wszystkich uczniów obowiązkowa oraz ze względu na to, iż nauka religji wchodzi w zakres obowiązkowych przedmiotów nauczania w programie wymienionych wyżej zakładów, przypominam wynikający z powyższych postanowień obowiązek przestrzegania, aby nauka religji w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach średnich zawodowych była należycie uwzględniona w stosunku do młodzieży, uczęszczającej do tych szkół, a należącej do wyznań religijnych uznanych przez Państwo.

W tym celu zarządzam co następuje:

I. Odnośnie szkół państwowych.

1. W każdej szkole średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiem i szkole średniej zawodowej, o ile liczba uczniów (uczennic) pewnego wyznania niekatolickiego wynosi co najmniej 12, ma być dla nich zapewniona nauka religji w 2 godzinach tygodniowo.

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 62 i 240 w sprawie egzaminatora religji grecko-orjentalnej, tudzież str. 204 w sprawie oceny z religji wyznań niekatolickich.

2. Gdy liczba uczniów (uczennic) pewnego wyznania niekatolickiego w jednej szkole jest mniejsza niż 12, uczniowie (uczennice) będą łączeni na lekcje religji z uczniami (uczennicami) innej szkoły, o ile nie zajdą jakieś większe ku temu przeszkody.

3. Jeżeli w danej szkole liczba uczniów (uczennic), należących do pewnego wyznania niekatolickiego, jest znaczniejsza, wówczas dla nauki religji tego wyznania należy utworzyć grupy, liczące w zasadzie nie więcej, niż po 40 uczniów (uczennic) i dla każdej grupy, z możliwem uwzględnieniem różnic co do wieku i klas, przeznaczyć po 2 godziny nauki religji w tygodniu.

4. Katalogi i świadectwa szkolne, dotyczące postępu uczniów w poszczególnych przedmiotach nauki, mają zawierać także ocenę z nauki religji.

Od rodziców, względnie prawnych opiekunów uczniów (uczennic), którzy z powodu braku wyżej wymienionych warunków nie otrzymują nauki religji w szkole, dyrekcje szkół mają żądać przedstawienia zaświadczenia właściwej zwierzchności duchownej, stwierdzającego, że uczeń (uczennica) otrzymuje naukę religji prywatnie i z jakim skutkiem. Na zasadzie takiego zaświadczenia, które dołącza się do katalogu szkolnego, należy wpisać w katalogu i świadectwie ocenę z nauki religji i danego wyznania niekatolickiego.

Dopiero, gdyby powyższe wezwanie dyrekcji szkoły do rodziców nie odniosło skutku, można wydać uczniowi (uczennicy) świadectwo bez oceny z nauki religji z zaznaczeniem w katalogu i na świadectwie, że nauki religji danego wyznania niekatolickiego w szkole nie udzielano.

II. Odnośnie szkół samorządowych.

Kuratorja winny w związku z wizytacją szkół przekonywać się, czy przepisy art. 120 Konstytucji co do nauczania religji są dostatecznie przestrzegane.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

## 19.

## Kwalifikacje zdrowotne uczniów seminarjów nauczycielskich.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 2 kwietnia 1929 r. Nr. I. K. N. — 1478/29 do dyrekcyj wszystkich państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich, seminarjum ochroniarskiego i państwowych kursów nauczycielskich..*

Wobec zbliżającego się terminu egzaminów dojrzałości i egzaminów wstępnych przypominam rozporządzenie Ministerstwa WR. i OP. z dnia 6 grudnia 1928 Nr. O. H. Fiz. — 1019/28 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 2 str. 43) oraz okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 stycznia 1929 Nr I. KN.—7245/28 [1]).

Równocześnie wyjaśniam:

Obowiązki i prawa lekarzy szkolnych w prywatnych zakładach kształcenia nauczycieli są analogiczne jak w państwowych, jeżeli lekarze ci zostali zatwierdzeni przez Kuratorjum O. S. L.

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. 176/177.

Badań lekarskich kandydatów do seminarjum nauczycielskiego i badań wtórnych z końcem pierwszego roku nauki, jakoteż badań abiturjentów przed egzaminem dojrzałości dokonują z reguły lekarze szkolni. W wypadku, gdy zakład niema chwilowo lekarza szkolnego, zatwierdzonego przez Kuratorjum, obowiązują świadectwa wystawione przez lekarza powiatowego.

Badanie abiturjentów zakładów publicznych jak również eksternów powinny być ukończone w terminie nie późniejszym jak przed egzaminem ustnym tak, aby na podstawie opinji o stanie zdrowotnym kandydata, komisja egzaminacyjna mogła przekreślić w świadectwie dojrzałości klauzulę, przyznającą kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

## 20.

## Zwalnianie prywatystów (tek) od opłacania taksy administracyjnej.

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. II—2280/29 do dyrekcyj państwowych gimnazjów.*

Wskutek rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 9 lutego 1929 Nr. II.—3035/29 Kuratorjum O. S. Lwowskiego zawiadamia, że opłacanie taksy administracyjnej obowiązuje tylko uczniów (ice) gimnazjów państwowych. Natomiast uczniowie (ice) prywatyści (prywatystki) obowiązani są do uiszczenia taksy tylko za egzamin.

Naczelnik Wydziału: *Dr. K. Sośnicki* wr.

## 21.

## Dodatek dla nauczycieli kontraktowych.

*Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 marca 1929 r. Nr. I. R—1547/29.*

Nr. O—489/29. Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, że 15% dodatek przewidziany okólnikami z dnia 9 lipca 1928 Nr. OR-8664/28 i z dnia 8 września 1928 Nr. OR-10632/28 [1]) należy obliczać u nauczycieli kontraktowych, zatrudnionych w dwóch lub więcej szkołach, od łącznej sumy godzin udzielanych lekcyj, z tem jednak ograniczeniem, że ilość ta nie przekroczy obowiązkowych godzin nauczania etatowego nauczyciela, objętych art. 34, 51 i 58 ustawy uposażeniowej (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924 z r. 1923).

Ustęp okólnika z dnia 9 lipca 1928 Nr. OR—8664/28, traktujący o wypłacie dodatku 15% w razie zajmowania przez jedną osobę kilku stanowisk, niema w danym wypadku zastosowania, gdyż nauczyciel taki zajmuje jedno tylko stanowisko umowne, choć obowiązki przez niego przyjęte dotyczą kilku szkół.

Za Dyrektora Departamentu: *A. Nowak* wr. Naczelnik Wydziału.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1928, str. 367 i 370.

## 22.

### Koszta podróży i diet nauczycieli, prowadzących wycieczki szkolne.

*Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 lutego 1929 r. Nr. II—15561/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 41).*

Na podstawie art. 42 ustęp drugi ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) zarządzam co następuje:

§ 1. Nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, prowadzący wycieczki szkolne, związane z nauczaniem poszczególnych przedmiotów, a zwłaszcza geografji i przyrodoznawstwa, o ile wycieczki te są wyraźnie nakazane, lub przewidziane w obowiązujących programach naukowych, otrzymują za czas trwania wycieczek normalne koszta podróży i diety według obowiązujących przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych.

§ 2. Władzą szkolną, delegującą nauczycieli do prowadzenia wycieczek szkolnych jest dyrektor, względnie kierownik szkoły w odniesieniu zaś do dyrektorów, względnie kierowników szkół właściwa terytorjalnie władza szkolna II instancji.

§ 3. Wszelkie rachunki kosztów podróży, odbytych z tytułu wycieczek szkolnych winny być sprawdzane pod względem konieczności odbycia podróży, czasu jej trwania oraz należytego użycia środków komunikacyjnych przez władze szkolne, wymienione w § 2.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

## 23.

### Regulamin komisyj dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

*Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych z dnia 23 października 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 3 z r. 1929,, poz. 29, z dnia 17 stycznia 1929 r.*

Na podstawie ustępu drugiego art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (D. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Komisje dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych posługują się załączonym regulaminem.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Świtalski.*
Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski.*
Minister Robót Publicznych: *Moraczewski.*

Regulamin.

§ 1. Do egzaminu na czeladnika przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub przez Państwo uznanej może przystąpić kandydat, który ukończył w takiej szkole pełny kurs nauki przemysłu, uznanego na zasadzie art. 142 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) za rzemiosło i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

Przystępujący do egzaminu na czeladnika składa w oznaczonym terminie na ręce dyrektora szkoły podanie, skierowane do komisji dla egzaminu na czeladnika przy tej szkole.

Do podania należy dołączyć:

1. własnoręcznie napisany krótki życiorys,
2. świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej,
3. opłatę egzaminacyjną, lub dowód zwolnienia od niej,
4. 2 niepodklejone fotografje.

§ 2. Egzamin odbywa się w lokalu szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Termin egzaminu wyznacza kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z odpowiednią izbą rzemieślniczą, względnie z instruktorem korporacyj przemysłowych, o ile izba rzemieślnicza na danym terenie nie działa.

§ 3. Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej powołuje jej członków oraz mianuje przewodniczącego. Przewodniczący komisji co najmniej na 10 dni naprzód zawiadamia na piśmie o terminie i miejscu egzaminu: a) kandydatów, b) członków komisji.

§ 4. Egzamin składa się z 2-ch części: 1) z egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej i ewentualne wykonanie pracy próbnej), 2) z egzaminu teoretycznego. Wykonanie sztuki czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze, zaś próbna praca, jeżeli nadto jest wymagana przy egzaminie, nie może trwać dłużej niż 3 godziny robocze. Egzamin teoretyczny może trwać nie dłużej, niż 2 godziny, przyczem kandydata nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 5. Na egzaminie praktycznym kandydat powinien wykazać opanowanie swego zawodu w takim stopniu, jaki jest niezbędny do samodzielnego wykonywania przeciętnych prac w danem rzemiośle.

Przewodniczący wyznacza sztukę czeladniczą do wykonania, dając temat, z chwilą rozpoczęcia egzaminu praktycznego, na oddzielnym arkuszu z oznaczeniem czasu wykonania. Temat ten dołącza się do protokołu członka komisji, nadzorującego wykonanie sztuki czeladniczej.

Sztuka czeladnicza powinna być tak wybrana, aby odpowiadała istotnemu zadaniu i nie była połączona ze znacznemi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji jeden lub więcej członków tejże komisji.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał sztukę czeladniczą samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej), kandydat zostaje dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Uznanie wyniku egzaminu praktycznego za pomyślny komisja może uzależnić od wykonania jeszcze doraźnej dodatkowej pracy próbnej.

§ 6. Egzamin teoretyczny powinien być z reguły poprzedzany omawianiem z kandydatem wykonanej przez niego sztuki czeladniczej.

§ 7. Celem egzaminu teoretycznego jest stwierdzenie przez komisję, czy kandydat, poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materjałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Poza tem egzamin powinien wykazać posiadanie przez kandydata potrzebnej do wykonywania przemysłu rzemieślniczego znajomości przepisów o prawie przemysłowem i ubezpieczeniach społecznych.

§ 8. Na żądanie komisji dyrektor szkoły powinien okazać prace szkolne kandydatów za rok ostatni.

§ 9. Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzaminu. W razie równości liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. W razie pomyślnego wyniku, komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, według załączonego wzoru.

Świadectwo złożenia egzaminu, opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje przewodniczący komisji oraz przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Komisja stwierdza również wynik egzaminu na złożonym przez kandydata świadectwie ukończenia nauki w szkole, które po zakończeniu egzaminu zostaje mu zwrócone.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin po którego upływie może kandydat ponownie składać egzamin.

§ 10. Członków komisji obowiązuje tajemnica co do obrad.

§ 11. Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokóły te podpisywane są przez wszystkich członków komisji.

W protokóle z przebiegu egzaminu ustnego należy podawać czas trwania egzaminu, krótką treść zadawanych pytań i ogólną charakterystykę odpowiedzi.

§ 12. Przewodniczący załatwia wszelkie sprawy, związane z czynnościami komisji.

§ 13. Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjną, potrzebne komisji, dostarcza dyrektor szkoły.

§ 14. Sprawozdanie z przebiegu i wyniku egzaminu przewodniczący komisji składa kuratorowi okręgu szkolnego w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu.

§ 15. Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły.

§ 16. Opłata egzaminacyjna dla kandydata wynosi 10 zł. W razie odstąpienia od egzaminu lub też w razie niepomyślnego wyniku egzaminu, opłaty się nie zwraca.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat może być zwolniony od opłaty egzaminacyjnej. Decyduje o tem kurator okręgu szkolnego na wniosek dyrektora szkoły.

§ 17. Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie z pobranych opłat egzaminacyjnych w równych częściach.

Wynagrodzenia powyższego nie otrzymują członkowie komisji, będący funkcjonarjuszami państwowymi, którym przysługują zwrot kosztów podróży i diety z tytułu wyznaczenia ich do uczestniczenia w komisji.

---

Nr. ..............................

Świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika.

| Fotografja | ........................................................ (imię i nazwisko kandydata) urodzony dnia .................... roku . w .................... Województwa .................... wyznania .................... po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły .................... (podać pełną .................... nazwę szkoły, państwowej lub przez państwo uznanej, .................... w ostatnim wypadku dodać „uznana przez Państwo zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia .................... Nr. ..........") |
|---|---|

Podpis

poddał się egzaminowi na czeladnika w dniu ....................
przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy ....................
....................................................................
powołaną na podstawie art. 156 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem .................................... zostaje
(imię i nazwisko)

CZELADNIKIEM

przemysłu ....................................................................

.................................... , dnia .................... r. ..........

Przewodniczący Komisji:

m. p.

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej:

---

# Czasopisma.

## „Lot Polski".

*Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 6 kwietnia 1929 r. Nr. O—593/29 do dyrekcyj gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz rad szkolnych powiatowych (miejskich we Lwowie).*

Kuratorjum zwara uwagę Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół na organ Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa p. t. „Lot Polski" i zachęcając do abonowania i czytania tego pisma, zaleca gorąco rozpowszechnianie „Lotu Polskiego" ze względu na doniosłość zagadnień, którym miesięcznik jest pcświęcony, wśród młodzieży szkolnej.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

# Konkursy.

## Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie bobreckim:

Odwołuje się konkurs na posadę kierownika 5-kl. publ. szkoły powsz. w Mikołajowie ad Gaje, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1929 r., str. 42 (p. 2). Natomiast utrzymuje się w mocy konkurs na tę posadę ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 513 (p. 5).

W powiecie brzozowskim:

1. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej mieszanej z polskim językiem nauczania w Hłudnie. Budynek szkolny wynajęty, mieszkania niema.
2. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej mieszanej z polskim językiem nauczania w Zmiennicy. Budynek własny, drewniany, zawiera izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu do użytku naucz. 0.57 ha.
3. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Temeszowie. Budynek własny, murowany, zawiera 2 izby szkolne i mieszkanie służbowe. Gruntu dla użytku naucz. 2.501 m².
4. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Witrylowie. Budynek własny, drewniany, zawiera 1 izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu dla użytku naucz. 864 m².
5. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Dylągowej. Budynek własny, zawiera 1 izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu dla użytku naucz. 867 m².
6. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Domaradzu — Role. Budynek własny, drewniany, 2 izby szkolne i mieszkanie służbowe, ogród dla użytku naucz. o powierzchni 4 a.
7. Posada naucz. kier. 4-kl. szkoły powszechnej w Łubnie z językiem naucz. polsko-ruskim. Budynek własny, 2 izby szkolne, mieszkanie służbowe, ogród szkolny o powierzchni 4 a. w użyciu naucz. 0.516 ha.
8. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły pow. w Krzywem z polskim językiem naucz. Budynek szkolny własny, murowany, zawiera izbę szkolną i mieszkanie służbowe.
9. Posada kierownika 5 klasowej publicznej szkoły powszechnej w Humniskach. Pierwszeństwo w uzyskaniu tej posady będą mieli kompetenci, mogący się wykazać poważniejszemi studjami z zakresu rolnictwa i sadownictwa.
10. Posada kierownika 6 klasowej szkoły powszechnej w Bliznem.

W powiecie bohorodczańskim.

1. Posada kierownika 3-kl. szkoły w Horocholinie II. Język nauczania ruski. Konkurs po raz drugi.
2. Posada kierownika 2-kl. szkoły w Hryniówce. Język nauczania ruski. Konkurs po raz drugi.

Szczegóły dotyczące mieszkania, gruntu i innych korzyści do tych posad przywiązanych, wymienione są w szematyźmie szkolnym z r. 1926.

3. Unieważnia się konkursy na posady samoistnych nauczycieli w 1-klasowych szkołach w Babczem, w Bogrówce, w Horocholinie — Las, w Połyku, w Skobyczówce i w Dąbrowie, ogłoszone w Nr. 8 Dz. Urz. KOSLw. ex 1928 (p. 8—12).

W powiecie czortkowskim.

Unieważnia się konkursy na posady nauczycieli podwładnych, ogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. str. 372/373 pod punktami od 14 do 53 włącznie.

W powiecie dobromilskim.

Posada kierownika 5-klasowej publ. szkoły powszechnej w Krościenku. Kolej i poczta w miejscu. Mieszkanie służbowe i ogród są przy szkole. Pożądany jest kandydat z wyższym kursem nauczycielskim lub egzaminem wydziałowym. (Konkurs ponowny).

W powiecie horodeńskim.

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły mieszanej w Czernelicy. Język wykładowy polski i ruski. Mieszkanie składa się z 2 pokoi i kuchni, ogród 1 morg pola. (Konkurs po raz drugi).

2. Posada kierownika 7-kl. szkoły w Czortowcu z ruskim językiem nauczania. Budynek własny, murowany, mieszkanie służbowe składa się z 2 ubikacyj, gruntu dla kierownika 10.450 m². Odległość od miasta powiatowego 19 km, od stacji kolejowej 9.5 km. (Konkurs po raz drugi).

3. Posada nauczyciela kierującego szkoły 3-kl. w Harasymowie. Język wykładowy ruski.

W powiecie jarosławskim.

1. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3 klasowej szkoły powsz. w Majdanie Sieniawskim. Język nauczania państwowy, budynek szkolny drewniany, mieszkanie służbowe składa się z dwóch pokoi i kuchni, gruntu ornego 16 morgów z lasem i łąkami.

2. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 4-klasowej szkoły powszechnej w Surochowie. Język nauczania polsko-ruski, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe składa się z trzech pokoi i kuchni, gruntu ornego 2 morgi.

W powiecie kamioneckim.

Posady kierowników 1) w 4-kl. szkole powszechnej z polskim językiem nauczania w Kozłowie i 2) w 3-kl. szkole powszechnej z polskim językiem nauczania w Horpinie.

W obu miejscowościach są własne sale szkolne i mieszkania służbowe.

W powiecie kołomyjskim.

Posada kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w Żukocinie. W budynku szkolnym jest mieszkanie służbowe o 2 pokojach i kuchni, przy szkole ogród o powierzchni 56 a, 50 m² i grunt o 65 a, 29 m² dla użytku kierownika szkoły.

W powiecie kopyczynieckim.

Posada kierownika 5-kl. szkoły powszechnej w Wasylkowcach. Język nauczania polsko-ruski.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem nauczycielskim.

W powiecie niskim.

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. publ. szkoły powsz. w Wólce Tanewskiej, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 r. Nr. 5.

W powiecie przeworskim.

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1 kl. publ. szkoły powszechnej w Medyni Kańczuckiej, ogłoszony w Nr. 10 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r.

W powiecie sanockim.

Posada kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej męskiej im. kr Władysława Jagiełły w Sanoku.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym wyższym kursem nauczycielskim z którejkolwiek grupy.

W powiecie skałackim.

Posada kierownika (kierowniczki) 7-klasowej szkoły powsz. żeńskiej w Skałacie. Konkurs ponowny; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 69/70 (Skałat p. 8).

W powiecie skolskim.

Unieważnia się konkurs na posadę samoistnego nauczyciela w 1-kl szkole powszech. utrakwistycznej w Koziowej, ogłoszony w Nr. 9 Dz. Urz K. O. S. Lw. ex 1928.

W powiecie stanisławowskim.

Posada kierownika 4-kl. szkoły powsz. z polsko-ruskim językiem nauczania w Sielcu. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

W powiecie starosamborskim.

Prostuje się konkurs na posadę kierownika publ. szkoły powszechnej 5-klasowej w Starej Ropie, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 1 w tym kierunku, że językiem nauczania w tej szkole nie jest język polski, lecz polsko-ruski.

W powiecie stryjskim.

1. Posada kierownika 4-kl. szkoły powszechnej utrakwistycznej (polsko-ruskiej) w Zulinie. Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika szkoły, składające się z 2 pokoi i kuchni, tudzież 2 morgi gruntu. Oddalenie od miasta powiatowego i stacji kolejowej 12 km.

2. Posada kierownika (niczki) 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Korczunku ad Daszawa. Przy szkole jest mieszkanie służbowe dla kierownika szkoły, składające się z 1 pokoju i kuchni. Odda-

lenie od miasta powiatowego 18 km, od najbliższej stacji kolejowej Chodowice 8 km.

W powiecie tłumackim.

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły koedukacyjnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Oleszy. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni. Do użytku kierownika szkoły jest 4 morgi pola. Odległość od stacji kolejowej i miasta powiatowego 11 km. Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym wyższym kursem nauczycielskim. Konkurs po raz drugi.

2. Posada kierownika 3-kl. szkoły z polsko-ruskim wykładem w Dolinie. Mieszkanie w budynku szkolnym składa się z 1 pokoju i kuchni, pół morga ogrodu i 2 morgi pola. Miejscowość ta oddalona jest 18 km od stacji kolejowej i od miasta powiatowego. Konkurs po raz drugi.

W powiecie złoczowskim.

Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Trendowaczu. Język nauczania polski, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe złożone z 2 pokoi i kuchni.

**Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca czerwca 1929 r.**

---

## Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie kamioneckim.

Wolne posady samoistnych nauczycieli w 1-kl. szkołach powszechnych:

1. w Gawlikach ad Sielec Bieńków, 2. Jazienicy Ruskiej, 3. Niwach ad Busk, 4. Obydowie, 5. Rudzie za Bugiem, 6. Rusiłowie, 7. Turkach ad Sokole, 8. Wierzblanach i 9. Żuratynie.

We wszystkich wymienionych szkołach (z wyjątkiem Jazienicy Ruskiej, gdzie jest ruski język nauczania), jest język nauczania polski. Szkoły w Jazienicy Ruskiej, Obydowie, Rudzie za Bugiem, Turkach ad Sokole i Żuratynie posiadają własne budynki szkolne z mieszkaniami, zaś dla szkól w Gawlikach ad Sielec Bieńków, Niwach ad Busk, Rusiłowie i Wierzblanach zabezpieczone są umieszczenia w drodze najmu.

W powiecie peczeniżyńskim.

Dwa (2) stanowiska nauczycieli podwładnych w 5-kl. szkole powsz rozwojowej w Jabłonowie z językiem wykładowym polskim.

Pierwszeństwo zastrzeżone dla kandydatów, posiadających egzamin wydziałowy z grupy III i I, lub wyższy kurs nauczycielski, odpowiadający tym grupom.

W powiecie żółkiewskim.

Z początkiem roku szkolnego 1929/30 będzie do obsadzenia w szkołach od 5—7 klas. w Żółkwi, w Mostach Wielkich, w Kulikowie i w Żółtańcach szereg posad dla nauczycieli (lek) podwładnych z ukończonym wyższym kursem nauczycielskim dla przedmiotów z grupy geograficzno-przyrodniczej, fizyko-matematycznej, humanistycznej, oraz ćwiczeń cielesnych i śpiewu.

# Ogłoszenia.

## Konkurs na stypendia na studja pedagogiczne.

L. I. K. N. Nr. 1467/29. Ministerstwo W. R. i O. P. ogłasza konkurs na stypendja (częściowo urlopy płatne) dla osób, pragnących się kształcić na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

1. Kandydaci winni mieć ukończone studja akademickie i albo zdany egzamin magisterski, doktorski lub nauczycielski z jakiegokolwiek przedmiotu, albo też powinni być tak zaawansowani w zdawaniu tego egzaminu, że będą mogli skutecznie prowadzić studja pedagogiczne.

2. Kandydaci zakwalifikowani zobowiążą się do dwuletnich studjów pedagogicznych we wskazanym przez Ministerstwo uniwersytecie (prawdopodobnie w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie) oraz, po zdaniu odpowiednich egzaminów, do czteroletniej pracy w zakładzie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wskazanym przez władze szkolne.

3. Kandydaci zakwalifikowani otrzymają stypendja, zapewniające im utrzymanie lub nominacje na stanowiska nauczycieli seminarjów i urlopy płatne na czas studjów.

Podanie należy składać do dnia 1 czerwca 1929 i kierować je do Ministerstwa W. R. i O. P. — Wydział Kształcenia Nauczycieli — Bagatela 12. Nauczyciele czynni powinni wnosić podania drogą służbową.

Do podań należy dołączyć:

1. Dokumenty szkolne, lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów. Studenci szkół akademickich powinni przedstawić zaświadczenie swoich władz o dotychczasowych studjach i egzaminach.

2. Własnoręcznie napisany życiorys, uwzględniający szczegółowo przebieg dotychczasowego kształcenia się.

3. Informacje, jakiemi językami obcemi kandydat włada i w jakim stopniu.

Ew. 4. Dowody kwalifikacyj zawodowych, uprawniających do pobierania uposażenia według art. 31 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), zaświadczenia szkolne, stwierdzające liczbę lat dotychczasowej pracy nauczycielskiej i dane, dotyczące stosunków rodzinnych (metrykę urodzenia żony, dzieci, świadectwo ślubu), o ile dany punkt powyższego wykazu dokumentów może kandydata dotyczyć.

Kandydaci nie będący czynnymi nauczycielami, powinni nadto wskazać nazwiska i adresy dwóch osób, mogących udzielić Ministerstwu opinji o nich.

## Egzamin kwalifikacyjny

na nauczycieli szkół powszechnych przed Komisją Egzaminacyjną we Lwowie rozpocznie się częścią piśmienną, według obowiązujących jeszcze norm dnia 3 czerwca b. r.

Podania należycie udokumentowane za pośrednictwem władzy przełożonej wnosić do Komisji Egzaminacyjnej we Lwowie, w szkole męskiej im. Staszica ul. Skarbkowska, l. 45 do dnia 18 maja 1929.

---

Nakładem Pastwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.